

Siirtolaisuus – Migration 1/2000

27. vuosikerta / 27th year

ISSN 0355-3779

Julkaisija / Publisher

Siirtolaisuusinstituutti

Migrationsinstitutet

The Institute of Migration

Piispankatu 3, 20500 Turku, Finland

Puh. / tel. (0)2-2317 536

Fax (0)2-2333 460

Sähköposti / Email: taisai@utu.fi

Internet: www.migrationinstitute.fi

Pohjanmaan aluekeskus

Österbottens regioncenter

Regional Centre of Ostrobothnia

Keikulinkuja 1, 61100 Peräseinäjoki, Finland

Puh. / Tel. (0)6-4181 275

Fax (0)6-4181 279

Päätoimittaja / Editor-in-Chief

Olavi Koivukangas

Toimitussihteeri / Editorial Assistant

Taimi Sainio

Toimittajat / Editors

Elli Heikkilä, Maija-Liisa Kalhama,

Jouni Korkiasaari

Toimituskunta / Editorial Board

Siirtolaisuusinstituutin hallitus

Administrative Board of the Institute of Migration

Taitto / Lay out

Anne Virtanen

Tilaushinta / Subscriptions

(4 numeroa / nummer / issues)

Suomi ja Pohjoismaat: 60 mk/vuosi

Osuuspankki 571113-411 441

Finland och Skandinavien: 60 FIM / år

& other countries \$18.00 a year

via Eurogiro eller/or SWIFT till/to

OKOBANK 571113-411 441 Helsinki, Finland

SWIFT OKOYFIHH, Telex 124714 okohe fi

Vammalan Kirjapaino Oy, 2000

Sisältö • Contents

Olavi Koivukangas

Pääkirjoitus • Editorial

Raimo Rönholm

**Ruotsinsuomalaisten oppilaiden
minäkäsitys, kulttuurisidos ja
omakielinen opetus kouluorientaation
osana**

Martti Hirvonen

**Concentration and deconcentration of
Finnish population by age groups in
1975–1995**

Jarkko Kauppinen

**Muuttoliikkeen kuva tarkentuu
paikkatiedon avulla**

Alexis Pogorelskin

Why Karelian "fever"?

Tutkimuspäällikön palsta

Eero Sorila

**The Fishing Village of Finn Slough,
Vancouver, Canada**

Keskustelua

Kirjat

Tiedotuksia

Kansi: Brasiliansuomalaisen Eila Ampulan tekstiilitaidenäyttely ja Siirtolaisuusinstituutin Penedo 70 vuotta -näyttely kiertävät parhaillaan eri puolilla Suomea. Tietoja näyttelykierrosta saa Pohjanmaan aluekeskuksestamme, puhelin 06-4181 275.

Cover: A tapestry display by the Finnish-Braslian artist Eila Ampula and a display Penedo 70 years, made by Institute of Migration, are touring in Finland. For further information on the tour please contact the Institute of Migration, Regional Centre of Ostrobothnia, telephone 06-4181 275.

Ulkomaalaislain uudistus

Vuonna 2000 on tarkoitus korjata Suomen jo moneen kertaan paikkailtua ulkomaalaislakia. Suomesta haki vuonna 1999 turvapaikkaa 3 106 henkilöä 65:stä eri valtiosta. Kun turvapaikanhakijoita vuonna 1998 oli 1 272 henkeä, kasvua oli 144 prosenttia. Vuonna 1999 turvapaikan sai vain 29 henkeä ja oleskeluluvan humanitaarisista tai muista syistä 467 ihmistä. Kaikkiaan vuosina 1990–99 yli 18 000 ihmistä on hakenut Suomesta turvapaikkaa. Näistä vain 122 on saanut turvapaikan ja 6 452 oleskeluluvan Suomessa.

Viime vuoden turvapaikanhakijoiden lukua nostivat erityisesti 1 516 Slovakian romania sekä noin 300 Puolan romania. Jo viime vuonna Suomi asetti Slovakialle viisumipakon neljäksi kuukaudeksi ja uudelleen 15.1.2000 lähtien kuudeksi kuukaudeksi. Suurin muutos oli Somaliasta tulleiden turvapaikanhakijoiden määrän lasku, vuonna 1999 vain 73 henkeä, kun luku edellisenä vuonna oli 348.

Suomen lainsäädännössä on pyritty turvaamaan turvapaikanhakijoiden oikeudet mahdollisimman hyvin, joten hakemusten käsittely on virkakoneistossa kestänyt kauan – usein yli vuodenkin. Oleskeluajan pidentyminen on johtunut ennen kaikkea siitä, että valituksen jälkeenkin hylkäävän päätöksen saanut voi Suomessa oleskellen anoa turvapaikkaa uudelleen – alustavaa puhuttelua lukuun ottamatta, esimerkkinä paljon huomiota saanut albanialainen jalkapallojoukkue. Tämä on ollut yksi suurimpia ulkomaalaislain epäkohtia.

Lainmuutoksen tavoitteena on, että henkilö, joka tulee turvallisesta alkuperämaasta tai turvapaikkamaasta joutuu ns. nopean käsittelyn alaiseksi. Turvapaikkakuulustelun jälkeen Ulkomaalaisvirastolla olisi viikko käsitellä asiaa ja toinen viikko varattaisiin käsittelyyn Helsingin hallinto-oikeudessa. Päätös hakijan maasta poistamisesta voitaisiin panna täytäntöön heti päätöksen jälkeen eikä valitus lykkäisi täytäntöönpanoa. Turvapaikanhakijoita ei myöskään sijoitettaisi ympäri Suomea asian käsittelyn ajaksi.

Turvapaikkahakemusten käsittelyn nopeutuminen säästää valtion varoja, erityisesti vastaanottomenojen vähenemisenä. Menettelyn nopeutuminen vähentää turvapaikanhakijoiden määrää maista, joista saapuvien hakemuksia voidaan pitää ilmeisen perusteettomina. Näin voidaan paremmin keskittyä todellisen suojelun tarpeessa oleviin turvapaikanhakijoihin. Ulkomaalaislain uudistaminen on välttämätön toimenpide Suomelle sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Siinä on otettava huomioon sekä Suomen etu että turvapaikanhakijan kansainvälinen sopimuksin – alkaen vuoden 1951 Geneven pakolaissopimuksesta – määritellyt oikeudet. Vain näin pystytään säilyttämään luottamus Suomen ulkomaalaispolitiikkaan, joka on myös osa eurooppalaista yhdentymiskehitystä.

Olavi Koivukangas

Reform of the Aliens' Act

It is the intention to reform the many times patched Finnish Aliens' Act in the year 2000. In 1999, 3,106 individuals from 65 different countries applied for asylum in Finland. Given that there were 1,272 refugee applicants in 1998, the increase was 144 per cent. In 1999 only 29 individuals were given refugee status, while 467 people were granted residence permits on humanitarian or other grounds. In all, during 1990 to 1999 more than 18,000 people have applied for asylum in Finland. Of these only 122 have received refugee status and 6,452 residence permits in Finland.

The number of refugee applicants last year was increased especially by the Romany people, 1,516 from Slovakia and 300 from Poland. Already last year Finland set a visa restraint of four months on Slovakia, and again on 15 January 2000 one of six months. The biggest change was the reduction of refugee applicants from Somalia, of which there were only 73 in 1999 as compared to 348 the preceding year.

It has been the intention in Finnish legislation to maintain in the best possible way the rights of refugee applicants, so that applications have been officially reviewed over a long period, often even more than a year. The extension of residence time has resulted above all in that after the refusal to grant asylum, those who are residing in Finland may reapply for refugee status - except for the introductory interrogation, of which the much publicized case of the Albanian soccer team is a good example. This has been one of the most noticeable defects in the Aliens' Act.

The goal of the change in legislation is that an individual who arrives from a safe country, or another asylum-granting country, will receive speedy handling. After the refugee interview the Aliens' office would have one week to review the case and a second week would be allotted for review in the judiciary of Helsinki. The decision to repatriate the applicant could be taken and implemented immediately without appeal causing delays in repatriation. Furthermore, refugee applicants would no longer be settled throughout Finland during the period of review.

The expedition of review of refugee applications will save government funds, especially in the decrease of expenses in receiving applicants. The speeding up of the review process will reduce the number of asylum applicants arriving from countries which give clear evidence of the application being unfounded. In this way it is possible better to concentrate on those applicants who are in true need of asylum.

The reform of the Aliens' Act is a necessary procedure for Finland both nationally and internationally. The process must take into consideration both the interests of Finland and those of the refugee applicant as determined by the international agreement beginning with the Geneva refugee pact from the year 1951. Only in this way is it possible to maintain the credibility of Finnish foreign policy, which is also a part of the process of European unification.

Olavi Koivukangas

Ruotsinsuomalaisten oppilaiden minäkäsitys, kulttuurisidos ja omakielinen opetus kouluorientaation osana

Raimo Rönholm

Tämän artikkelin tulokset ovat osa laajempaa tutkimusta, jonka päätarkoitus oli analysoida identiteettiin liittyviä ydinkäsitteitä kulttuuri- ja minäidentiteettiä koskevan suhteen kannalta. Oleellisia kysymyksiä ovat tällöin käsitteiden keskinäisiä suhteita, rakenteita ja sisältöjä koskevat mekanismit ja yleistyksiset. Kyseessä on väitöstutkimus ja aiheisto on kerätty sekä Suomesta että Ruotsista ja perustuu yli kymmenen vuoden seurantaan. (Rönholm 1999.)

Osana tutkimuksen pääongelmia tarkastellaan tässä yhteenvedossa ruotsinsuomalaisten oppilaiden minäkäsitystä, kulttuurista sitoutumista ja kouluorientaatiota omakielisessä luokkakehyksessä. Oppilailta saatuja tuloksia on tutkimuksessa täydennetty koulun ammattilaisilta saaduilla haastatteluilla. Viimemainituilla tarkoitetaan opettajien ohella

FT Raimo Rönholmin artikkeli perustuu hänen väitöskirjaansa "Identiteetin lähteillä. Kulttuurijuuret minuuden ja opiskelun osana". Kirjoittajalla on tutkimustyönsä lisäksi kokemusta Ruotsista sekä ruotsalaisluokan että suomalaisten siirtolaisoppilaiden opettajana.

kouluhallinnon henkilöstöä. Kyseessä ovat alan asiantuntijat, joilla on vuosien kokemus erilaisen koulumuotojen pedagogisista toimenpiteistä.

Tarkoitus ei ole tässä yhteydessä linjata esimerkiksi pedagogishistoriallista kuvaa opetuksen omakulttuurisesta kehityksestä ja sen merkityksestä oppilaiden ja opetusalan henkilökunnan kannalta. Oleellista on oppilaiden tuloksia täydentävä perspektiivi yhteenvedon ja pohdinnan taustaan.

Kulttuurisidos ja pedagogiset ongelmat

Ihmisen kulttuurista sisältää jo sinänsä koulutuksellisia kytkeviä, potentiaalista pedagogiikkaa. Syntymästä saakka omaksuttu kulttuurinen kehys muodostaa lähtötason, jonka varassa kunkin kehitysasteen pedagogisia ratkaisuja joudutaan arvioimaan. Niinpä keskeiset kasvatus- ja koulutuskysymykset voivat perimmänsä osoittautua nimenomaan ihmisen identiteettiä koskeviksi ongelmiksi.

Tähän seikkaan viittaavia näkökulmia on havaittavissa myös eri maiden opetussuunnitelmissa.

Kysymys ei kuitenkaan koske vain yksilön minäidentiteettiä vaan myös hänen kulttuuritaustansa. Yksilöllisyyttä tai ominta-keisuutta korostettaessa ei voida sivuuttaa yhteisöllisyyttä, kulttuurista kehystä.

Koulutus- ja kasvatustavoitteiden kannalta kulttuuri-identiteetti voi kuitenkin osoittautua problemaattiseksi monestakin syystä. Yhtäältä se voi koskea itse käsitteen määrittelyä analyttävyyttä ja sen suhdetta minäidentiteettiin, toisaalta siitä kehiteltävien tavoitteiden yleistä selkiintymättömyyttä tai käytännön sovellettavuutta. Premissit eivät välttämättä suhteudu siihen todellisuuteen, jossa pedagogisia ja psykologisia muuttujia olisi syytä tulkita.

Mahdollisten puutteiden seuraamukset voivat käydä ennemmin tai myöhemmin ilmeisiksi, vaikkei niiden syistä aina käytettäisikään relevantteja etikettejä. Koulutuksessa tämä on voinut todentua siten, ettei ihmisen juurille ole annettu sellaista pedagogista painoarvoa kuin hänen taustansa edellyttäisi. Ongelmat on nähty enemmänkin oireena sopeutumattomuudesta kuin kulttuurisen tuen puutteesta. Tällöin jää helpposti kysymättä, missä määrin mainittu mekanismi nimenomaan

Omakielisellä opetuksella on äidinkielen kehityksen lisäksi tärkeä merkitys oppilaan identiteetille ja koko opiskelulle yleensä. – Kuva Raimo Rönnholm.

rajoittaa yksilön täysipainoista osallistumista koulutuksellisiin prosesseihin ja yhteiskunnan elämään yleensä. Asetelma toimii pikemminkin koulumaisena ennakkoehtona kuin analyttisen problematisoinnin välineenä. Samalla ohentuvat ne yksilön kulttuurista todellisuutta koskevat käsitteet, joilla hän pyrkii määrittelemään sosiaalisen tulkintansa reunaeh-toja.

Kouluorientaatio ja opetuskehys

Osana laajan selvityksen monitasoista problematiikkaa keskitytään tässä artikkelissa kulttuurisen opetuskehyn merkitykseen oppilaiden elämäntodellisuudelle. Kysymys on kouluorientaation analyysistä kulttuuriprozessina ja tuloksia tarkastellaan ruotsinsuomalaisten kannalta. Opetuskehyn merkitystä analysoidaan osana tutkimuksen keskeistä käsitettä, kulttuurisi-

dosta, jolla lyhyesti ymmärretään yksilön minuutta ja kansallisuutta/kulttuuria koskevien merkitysten monitasoista suhdetta.

Kouluopetuksessa pedagoginen kulttuurikehys voidaan operationaalistaa oma- tai vieraskieliseksi luokaksi, joiden kummankin keskeisenä tekijänä on käytettävä kieli. Opetus- ja äidinkieli voidaan luokitella saaduksi statukseksi kahdestakin syystä. Äidinkieltään lapsi ei ole voinut itse valita, ja toisaalta koulujärjestelmään nähden hän on yhteiskunnan järjestelytoimenpiteiden alainen.

Teoreettisesti saatujen ja saavutettujen statusten välinen kombinaatio (esim. Sarbin & Scheibe 1983) tarjoaa kiintoisan lähtökohdan analysoida ongelmaa pintaa syvemmälle. Kysymys koskee sekä oppilaan identiteettiä yleensä että kouluorientaatiota minuuden osana. Pedagogisesti tällä sosiaalipsykologisella tarkastelukehyksellä on keskeinen merkitys: koulujärjestelmä voi joko tukea

tai haitata oppilaiden opiskelutomivaatiota, koulusaavutuksia tai persoonallista kehitystä.

Pohjimmiltaan on kysymys siitä, mikä milloinkin on syy ja mikä seuraus. Sopeutuuko lapsi koulun tarpeisiin vai koulu lapsen tarpeisiin (esim. Isling 1980, 355–358; Liebkind 1989, 116–139; Skutnabb-Kangas & Toukomaa 1976, 81–85; Toukomaa 1975, 63–65).

Kokonaisuutena voidaan puhua oppilaan identiteetin tukemisesta hänen omassa kulttuurikehyksessään (Rönnholm 1995, 309). Määriteltköön koulu tavoitteensa miltä kannalta hyvänsä, se ei voi olla kohtaamatta oppilasta kulttuuriperäisenä yksilönä (Saxe, Dawson, Fall & Howard 1996, 119–144; Skutnabb-Kangas 1994, 123). Omakielinen opetuskehys on puolestaan kulttuurisen prosessin keskeinen elementti.

Oppilailta saatujen empiiristen tulosten perusteella tehdään seuraavassa kokoava ryhmittely niistä osa-alueista, joissa omakielisel-

lä opetusryhmällä oli keskeisin merkitys oppilaiden kouluorientaatiolle.

Ensinnäkin voidaan yleisesti ja kokoavasti todeta, että suomalaisluokan merkitys on oppilaille kauttaaltaan hyvin myönteinen. Tilastollisten analyysien lisäksi tämä on havaittavissa myös oppilaiden vapaamuotoisista kirjoitelmista ja opettajien sekä muiden koulualan asiantuntijoiden haastatteluista.

Tulosten mukaan omakielisen opetusryhmän kouluorientaatiota tukeva merkitys voidaan luokitella seuraaviin päätekijöihin: kulttuuri- ja minäidentiteetin vahvistuminen, omiin kykyihinsä luottaminen ja osallistuminen koulutyöhön.

Oman äidinkielen vahvistuminen omakulttuurisessa opetuksessa on niin luonnollinen ja itsestään selvä seikka, että sen erillismerkitys saattaa jopa jäädä mainitsematta. Itseisarvonsa lisäksi kielellä on välillinen merkitys kulttuuri- ja minäidentiteetin vahvistumiselle, mikä on havaittavissa myös oppilaiden minäkerptomuksista ja koulualan ammattilaisten haastatteluista (ks. myös Wright & Taylor 1995, 241–252). Tutkimuksen perusproblematiikkaan viitaten kielen merkitystä tarkastellaankin tässä yhteydessä osana kulttuuri- ja minäidentiteettiä.

Edellä luokiteltuja tekijöitä voidaan pitää eräänlaisina kouluorientaation peruspilareina. Toisaalta niillä on looginen yhteys toisiinsa ja yhtäältä ne edustavat lyhydessään luokitukseltaan erilaisia osa-alueita. Ei liene kysymys mistään pienistä tekijöistä koulutavoitteiden kannalta, jos

oppilaasta havaitaan, että hänen kulttuuri- ja minäidentiteettinsä on vahvistunut ja että hän luottaa omiin kykyihinsä sekä osallistuu koulutyöhön.

Seuraavassa näitä kolmea pääaluetta tarkastellaan kutakin erikseen sekä edellä saatujen tilastollisten analyysien pohjalta että niitä täydentävien kirjoitelmien ja haastattelujen perusteella. Tilastollisia analyysejä havainnollistetaan vektorikuvauksilla, joista otetaan mukaan teema-aluetta koskevat, merkitsevyydeltään keskeiset tulokset. Luvun kokoavan luonteen vuoksi otetaan haastattelu- ja kirjoitelmanäytteisiin vain joitakin tiivistettyjä esimerkkejä.

Kulttuuri- ja minäidentiteetti

Oppilaiden kulttuuri- ja minäidentiteetin vahvistuminen voidaan kokoavasti havainnollistaa seuraavia päätuloksia koskevana vektorikuvauksina: suomalaisuuden samaistuminen, kansalliskelpoisuus ja psykkinetiset kokemukset.

Kuviosta 1 havainnollistuu erittäin terävästi omakulttuurisen luokan merkitys suomalaisuuteen samaistumiselle. Myös kiinteällä kansallis- ja minäarvion suhteella on merkitystä yleiselle samaistumiselle, mutta sen efekti ei yllä läheskään samaan. Seuraavaan kuvioon on visualisoitu omakulttuurisen opetuksen merkitys oppilaan kokemalle kansallisylypeydelle.

Vaikka kansallisen ja minäidentiteetin välisellä suhteella (kuvio 2) onkin keskeinen merki-

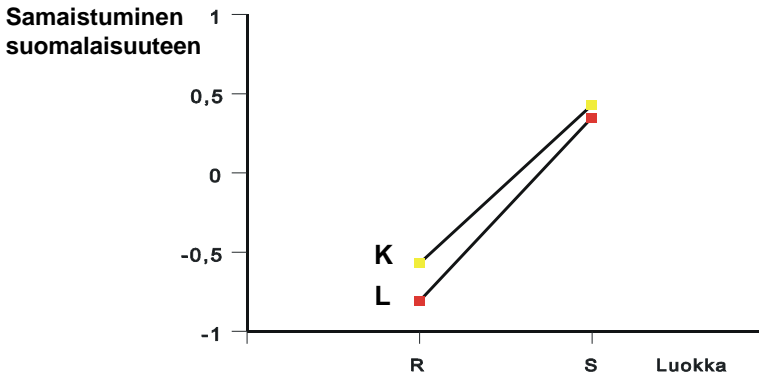

Kuva: Raimo Rönholm.

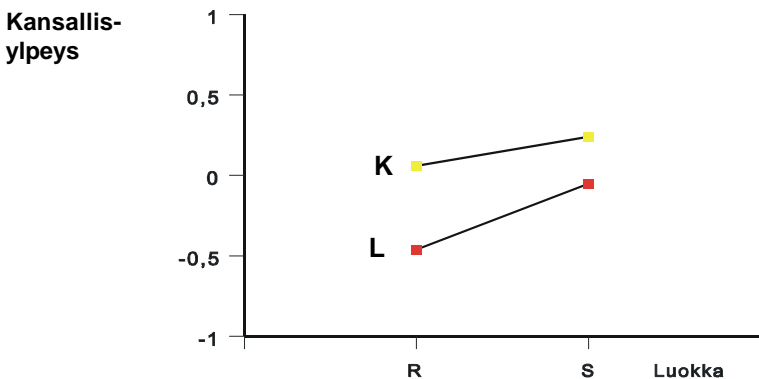
tys oppilaiden kokemalle kansallisylypeydelle, ei luokan omavaiikutusta voi myöskään vähätellä. Vahvistusta kansallisylypeydelle saavat omakulttuurisessa luokassa sekä kiinteää että löyhää kulttuurisidosta edustavat oppilaat.

Erittäin selvästi luokan merkitys näkyy löyhää sidosta edustavien oppilaiden ryhmässä. Teoriaan viitaten luokka täten tukee oppilaan kehittymässä olevaa kulttuurisen omaksumisen prosessia: vakiintumista, jatkuvuutta ja pysyvyyttä. Edelleen voidaan teorian mukaan ajatella, että suomalainen luokka merkitsee ajallisesti ja laadullisesti lisääntyvää emotionaalista kulttuurikytkentää, jota vailla kehitys voi merkitä kansallista alemmuutta kansallisylypeyden sijasta.

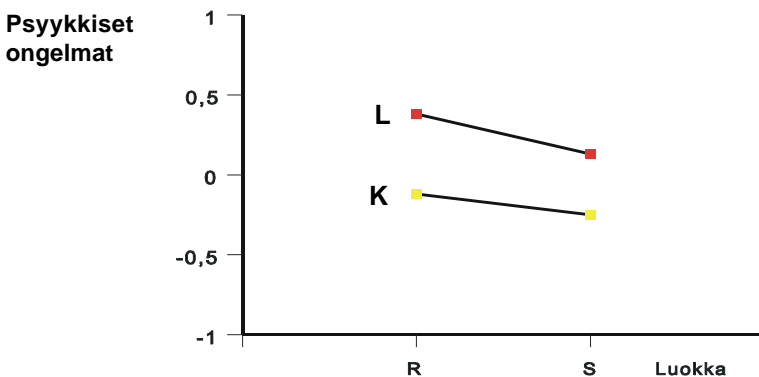
Teorian ja edellä saatujen empiiristen tulosten perusteella eri muodoin koetulla kansalliskelpoisuudella on yleinen minäidentiteettiä tukeva vaikutus. Tätä täydentävänä tekijänä visualisoi-

Kuvio 1. Samaistuminen suomalaisuuteen kulttuurisidoksen (K = kiinteä, L = löyhä) ja luokan (R = ruotsalainen, S = suomalainen) funktiona

Kuvio 2. Kansallisylpeys kulttuurisidoksen (K = kiinteä, L = löyhä) ja luokan (R = ruotsalainen, S = suomalainen) funktiona

Kuvio 3. Oppilaiden psyykkiset ongelmat kulttuurisidoksen (K = kiinteä, L = löyhä) ja luokan (R = ruotsalainen, S = suomalainen) funktiona

daan kuviossa 3 oppilaiden psyykkisiä ongelmia koskevat tulokset.

Kansallista samaistumista ja kansallisylpeyttä koskevan trendin tapaan luokan erillisefekti näkyy erityisesti löyhän kulttuurisidoksen omaavien oppilaiden tuloksissa. Teoriaan viitaten voidaan puhua subjektiminän käsitteillä ihmisen pyrkimyksestä säilyä omansa itsenäisenä, historiallisesti ja kansallisesti samana, minkä kautta yksilö ammentaa ikään kuin kulttuurista suojaa psyykkisille ongelmilleen.

Kykyihinsä luottaminen

Osana yleistä minäidentiteetin vahvistumista voidaan kouluorientaation kannalta spesifioida kykyihinsä luottaminen, jota selvitettiin kausaaliattribuutiota koskevilla tehtävillä. Oppilaita koskevista empiirisistä tuloksista tämä näkyy myös välillisesti monin eri tavoin, mutta seuraava vektorikuvaus ilmentää nimenomaisesti kykyjä julkilausuttuna käsitteenä.

Vektorikuvauksesta (kuvio 4) käy selvästi ilmi, että äidinkielen luokan omia kykyjä tukeva efekti todentuu erittäin terävästi kiinteää kulttuurisidosta edustavassa ryhmässä. Omakielinen luokka rinnan vahvan kansallisen itsetunnon kanssa tukee täten yhdessä oppilaan luottamusta omaan kykyihinsä. Luokan osuus on tilastollisesti merkitsevä ja yhdysvaikutuksen melkein merkitsevä.

Tulos on hyvin johdonmukainen oppilaiden kulttuuri- ja minäidentiteetin vahvistumista koskeviin tuloksiin nähden. Välillisesti voidaan ajatella, että kulttuuri-

identiteetin vahvistuminen tukee omiin kykyihinsä luottamista. Tämä todentuu empiirisesti tulosten yhdysvaikutuksena, jonka osatekijät ovat kansallinen itse-tunto ja omakielinen luokkake-hys.

Teoriaan viitaten voidaan edelleen todeta, että kun oppilaille kehitty selkeä kulttuuritietoi-suus, hän ei niin helposti sekoita itsestä riippumattomia, ulkoisia tekijöitä omia valmiuksia koske-viin seikkoihin. Epäonnistumista koulutyössä ei tällöin ehdoitta suhteuteta käsitykseen omista ky-vyistä tai itsestä oppijana (esim. Olkinuora 1983). Tälle kehityk-selle näyttää omakulttuurinen luokka luovan myönteistä pohjaa empiiristen tulosten mukaan (ks. myös Banafunzi 1996, 341).

Suomalaisluokan omia kykyjä tukeva vaikutus kävi oppilaiden kirjallisissa tuotoksissa esiin lähinnä välillisinä kommentteina. Kyselytutkimuksessa käytetyn käsitteen kyvyt sijasta he yleensä viestivät aineissa saman ongelma-alueen muilla ilmaisuilla.

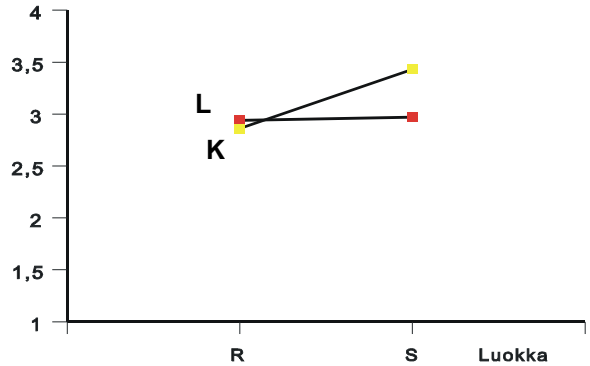
“Se on hyvä, että Ruotsissa on suomalaisia luokkia, muuten varmaan monella ei tulisi koulun käynnistä mitään.” (P)

“Ei tulisi mitään” kertoo lakoni-suudessaan melko tyhjentävästi sen, mikä välillinen merkitys suomalaisluokalla on oppilaan ku-valle itsestään oppijana, käsityk-selle omista kyvyistään.

Hyvin monissa aineissa kävi ilmi suomalaisluokan kielikykyjä vahvistava vaikutus: “Minusta on hyvä, että käy suomalaista luokkaa Ruotsissa. Silloin oppii kummatkin kielet hyvin.” (T)

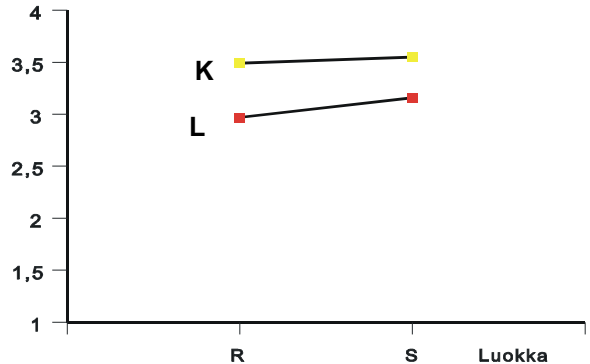
Teorian käsitteillä on perim-mältään kysymys oppilaan kult-

Kykyihinsä luottaminen

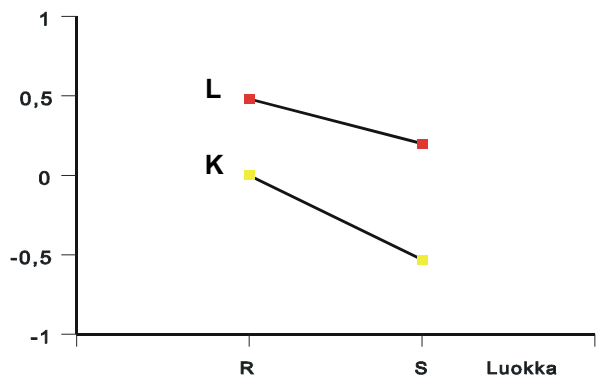
Kuvio 4. Kykyihinsä luottaminen kulttuurisidoksen (K = kiinteä, L = lövyhä) ja luokan (R = ruotsalainen, S = suomalainen) funktiona

Koulu-yritteliäisyys

Kuvio 5. Oppilaiden koulu-yritteliäisyys kulttuurisidoksen (K = kiinteä, L = lövyhä) ja luokan (R = ruotsalainen, S = suomalainen) funktiona

Koulupinnaus

Kuvio 6. Koulupinnaus kulttuurisidoksen (K = kiinteä, L = lövyhä) ja luokan (R = ruotsalainen, S = suomalainen) funktiona

tuurisesta statuksesta ja arvostuksesta (Sarbin ja Scheibe 1983), jotka luovat yleistä pohjaa minuuden vahvistumiselle ja omiin kykyihinsä luottamiselle. Tämä seikka on kautta linjan havaittavissa myös koulualan ammattilaisia koskevista haastatteluista, joista näytteeksi yksi otos:

“Täällä (Botkyrkassa) lähde-tään siitä, että suomalaisilla oppilailla on sama ihmisarvo kuin ruotsalaisillakin. Me vaan puhutaan eri kieltä.” (M)

Osallistuminen koulutyöhön

Osallistuminen koulutyöhön voidaan kokoavasti havainnollistaa seuraavia päätuloksia koskevana vektorikuvauksina: kouluyritteliäisyytenä ja koulupinnauksen vähytenä.

Vaikka kiinteällä kulttuurisiteellä onkin keskeinen merkitys oppilaiden pyrkimykselle selviytyä koulunkäynnistään, on kuvio 5 havaittavissa myös myönteinen trendi suomalaisluokan hyväksi. Tuloksella on selvä analogia teorian näkökulmaan, jonka mukaan motivaation tukemisessa tulee ottaa huomioon oppilaan kulttuurinen kehys.

Oppilaiden subjektiivisen arvioinnin lisäksi oppilaiden osallistumista koulutyöhön arvioivat myös opettajat. Omakulttuurisen

luokan merkitys korostui heidän arvioissaan erityisesti oppilaiden koulupinnausta ehkäisevänä tekijänä.

Omakielisen opetusryhmän koulupinnausta ehkäisevä vaikutus näkyy selvästi kummassakin sidosryhmässä (kuviot 6). Kaikkein eniten koulusta pinnaavat löyhää kansallissidosta edustavat ruotsalaisluokkien oppilaat ja vähiten kiinteää sidosta edustavat suomalaisluokkien oppilaat. Sidoksen efekti on erittäin merkitsevä ja luokan merkitsevä.

Kuten vektoreista ilmenee, suomalaisen luokan myönteinen efekti terävöityy hieman kiinteää kansallissidosta edustavassa ryhmässä. Omakulttuurinen opetusryhmä toimii täten monen muun myönteisen seikan ohella myös koulupinnausta ehkäisevänä tekijänä. Teoriaan viitaten monet koulupinnauksen tiliin pannut ongelmat voivat perimmältään koskea nimenomaan oppilaan kulttuuri-identiteettiä.

Oppilaiden minäkertomuksissa osallistuminen koulutyöhön ilmenee yleisenä myönteisyytenä, josta seuraavassa jokunen esimerkki:

“On hyvä, että Ruotsissa on suomalaisia luokkia, olen käynyt suomalaista luokkaa ykkösestä yläasteelle. Kun kävin esikoulun, niin se oli Ruotsalainen. Oli täpä-

rällä, että olisin aloittanut Ruotsalaisen luokan, mutta olen iloinen kuin sittenkin aloitin Suomalaisen luokan.” (P)

“Yksi asia on ainakin kivaa, käydä suomalaista luokkaa plus kaverit.” (P) “Minusta on kivaa käydä suomalaista koulua.” (P) “Hyvät puolet täällä on saa käydä suomalaista koulua.” (P) “Mielestäni on kamalan hyvä, kun me suomalaiset saamma käydä suomalaista luokkaa ruotsalaisessa koulussa.” (T)

Ruotsalaisilta ja suomalaisilta opettajilta saatujen oppilaskohorttien arvioiden lisäksi omakielisen opetusryhmän merkitystä selvitettiin yleisesti kouluhenkilöstön erityishaastatteluilta. Kouluosallistumiseen nähden heille oli pitkän ja monipuolisen kokemuksensa perusteella kiteytynyt hyvin yhtenäinen käsitys.

Haastattelujen mukaan ilman omakulttuurisen viiteriikkeen tukea moni oppilas on ajautunut elämässään ikään kuin väärille raiteille. On paljon koulupinnausta ja monesti oppimistulokset ovat heikkoja. Perimmältään opiskelu on hyvin pitkälti identiteettikysymys, missä omakulttuurisen opetuksen merkitystä keskeisenä tekijänä on vaikea sivuuttaa. Luokkakehys voi täten toimia minuuden ja opiskelun voimavarana.

Kirjallisuus

Banafunzi, B.M.S. (1996) The education of the Bravanese community. Key issues of culture and identity. *Educational Studies* 22 (3), 331–342.

Isling, Å. (1980) Kampen för och mot en demokratisk skola. Samhällsstruktur och skolorganisation. Stockholm: Sober Förlags AB.

Liebkind, K. (1989) Patterns of ethnic identification amongst Finns in Sweden. Teoksessa K. Liebkind (toim.) *New identities in Europe. Immigrant ancestry*

- and the ethnic identity of youth. Aldershot: Gower, 116–139.
- Olkinuora, E.** (1983) Oppimisen ja opiskelun mielekkyydestä peruskoulun päättövaiheessa. Empiirisiä tuloksia. Turun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunta. Julkaisusarja A:91.
- Rönholm, R.** (1995) Kansallis- ja minäsuhteen teoreettista kehitystä. Teoksessa J. Jussila & R. Rajala (toim.) Rajanylityksiä: monipuolistuva kasvatustutkimus tieteiden kentässä. Lapin yliopiston kasvatustieteellisiä julkaisuja C. Katsauksia ja puheenvuoroja 10. Rovaniemi: Lapin yliopisto, 309–320.
- Rönholm, R.** (1999) Identiteetin lähteillä. Kulttuurijuuret minuuden ja opiskelun osana. Turun yliopiston julkaisuja. Sarja C, 152.
- Sarbin, T.R. & Scheibe, K.E.** (1983) A model of social identity. Teoksessa T.R. Sarbin & K.E. Scheibe (toim.) Studies in social identity. New York: Praeger, 5–28.
- Saxe, G.B., Dawson, V., Fall, R. & Howard, S.** (1996) Culture and children's mathematical thinking. Teoksessa R.J. Sternberg & T. Ben-Zeev (toim.) The nature of mathematical thinking. USA: Lawrence Erlbaum Associates, 119–144.
- Skutnabb-Kangas, T.** (1994) Sverigefinnar förhandlar om etnisk identitet. Teoksessa M. Peura & T. Skutnabb-Kangas (toim.) Man kan vara tvåländare också... Sverigefinnarnas väg från tystnad till kamp. Stockholm: Sverige-finländarnas arkiv, 98–128.
- Skutnabb-Kangas, T. & Toukoma, P.** (1976) Teaching migrant children's mother tongue and learning the language of the host country in the context of the sociocultural situation of the migrant family. Tampereen yliopiston sosiologian ja sosiiaalipsykologian laitoksen tutkimuksia 15.
- Toukoma, P.** (1975) Siirtolaisopilaan kielitaito ja koulumenestys. Työvoimaministeriö. Suunnitteluosasto. Siirtolaisuustutkimuksia 10. Helsinki.
- Wright, S.C. & Taylor, D.M.** (1995) Identity and the language of the classroom: investigating the impact of heritage versus second language instruction on personal and collective self-esteem. Journal of Educational Psychology 87 (2), 241–252.

Muista lehden tilausmaksu!

Neljä kertaa vuodessa ilmestyvän Siirtolaisuus-Migration -lehden tilausmaksu vuonna 2000 on 60 mk. Maksu osoitetaan tilille Osuuspankki 571 113–411 441. Viitekentässä tulee mainita tilaajan nimi ja osoite.

Glöm inte att förnya prenumerationen!

Prenumerationspriset för Siirtolaisuus-Migration för år 2000 är 60 FIM (4 nummer). Var god och betala via Eurogiro eller SWIFT på vårt girokonto nummer 571 113–411 441, OKOBANK, Helsinki, Finland.

Don't forget to renew your subscription!

The subscription price for Siirtolaisuus-Migration for the year 2000 is USD 18.00 (4 issues). Please make your payment via Eurogiro or SWIFT to the account number 571 113–411 441, OKOBANK, Helsinki, Finland, or send your cheque to Institute of Migration, Piispankatu 3, 20500 Turku, Finland.

Concentration and deconcentration of Finnish population by age groups in 1975–1995

Martti Hirvonen

1. Introduction

The researchers can find several ideas and methods which favor development tendencies either in urban centers or in periphery. There are ideas which favor the hierarchical structures as the result of development and accordingly lead to even possible divergence of income per capita levels if not the migration helps the equalization of incomes. The scale and agglomeration economies and technological advancement connected to new capital and service industries will benefit large cities (Isard 1956). According to Thirlwall (1994) the principle of circular and cumulative causation is based on the existence of increasing returns in the widest sense. Some researchers have found unrealistic development expectations concerning weak and backward regions (Begg 1992, Amin et al. 1992, Mancha 1991). Also there are researchers who argue that the regional growth forms the mosaic pattern which changes its form according

to the local activities and circumstances (Illeris 1995, Stainle 1992, Andersen et al. 1992). Tervo et al. (1994) has found the mosaic pattern when small regions are used.

The data for this study is collected from the population data of Statistics Finland and consists municipal populations by age group in 1975, 1980, 1985, 1990 and 1995. There are now 452 municipalities. For this paper we are using the terminology of “spatial unit” to indicate either Functional Urban Region (FUR) or municipality (Note 1). The geographical size of cities has gradually increased as the consequence of combining the neighboring rural municipalities to the city. There are 433 spatial units in this study. The FURs are defined only for six largest cities and their urbanized, commuting ring in the southern and south-western parts of Finland. The part of Finland where the most of FURs locate has more than 50 % of total population.

The point of view is the national urban system of the country. The spatial units are expected to give a special information about urbanization process of the most urbanized regions in Finland. By

investigating the location of people in five year intervals we try to reveal the relative attractiveness of spatial units. Since the data is on the national system of all cities and municipalities it is possible to investigate and compare the growth of population in different aggregations, i.e. the system of centers and its complementary system (Notes 2–3).

2. The Roxy-index method

As a theoretical scheme the spatial-cycle hypothesis originally conceived by Klaassen (1979) and Klaassen et al. (1981) is employed and as a methodological instrument is the Roxy-index approach originally developed by Kawashima (1977, 1985) and Hiraoka and Kawashima (1995) in order to measure the concentration and deconcentration of population. To obtain the Roxy-index values the growth-ratio of the population for each spatial urban unit by each period (and by age group) was calculated. From these figures the annual-growth ratio of population was derived as well as the population level in the middle year of each period (i.e. middle-point population). By using the

Martti Hirvonen, Professor in Economics, University of Tampere.

annual-growth ratio of population together with middle-point population which was employed as the weighting factor the Roxy-index value for each period was calculated. On the basis of the Roxy-index values together their marginal values the Figures 1–4 were drawn showing circular-cyclic form of development of population. (Note 4).

3. Empirical results

3.1. Characteristics of data in 1975 – 1995

The Finnish population has increased from 4.720.000 in 1975 to 5.117.000 people in 1995. At the same time the share of aged population (65 years or over) has increased from 10.8 % to 14.3 % . Against this number the corresponding figures of working age people (15–64 years) are 67.4% and 66.7% and shares of children (0–14 years) 21.8% and 19.0 % .

The development of different age groups has diverged by spatial units from 1975 to 1995. The growth of aged people on national level is reflected as strong growth in all systems of spatial units, – both in systems of large spatial units and in their complementary systems. The growth ratios of aged people are very high specially in systems of large spatial units.

The working age groups (15–64 years) have been growing in the systems of large spatial units (rank 1–5, 1–10, 1–20, 1–50) and in the complementary systems of rank 6–433 and 11–433. When large spatial units are left out of the complementary system the growth of working age group is

negative. The youngest population (0–14 years) has increased only in systems of large spatial units (rank 1–5 and 1–10). Actually, all age groups have increased only in the systems of rank 1–5 and 1–10. At the same time in the complementary systems (rank 21–433 and 51–433) only age group (65 years or over) has increased.

3.2. System of five largest spatial units and its complementary system

The five largest spatial units consist the cities of Helsinki, Tampere, Turku and Lahti with their functional urban regions and the city of Oulu. In 1995 their population was 1.741.000 or 34% of total population in Finland. The results of Roxy-index analysis show a strong concentration of population into these five largest spatial units in Finland (Figure 1, left hand side). Also, it appears that although the data covers 20 years the period is not long enough to give picture of whole length of spatial cycle.

The development of all age groups together is entering from accelerating concentration to decelerating concentration. The development follows the spatial cyclic path but the changes by time intervals are small since 1980 and the cyclic path happens within the positive values of Roxy-index. Although the development pattern of all population is reaching the peak values in 1990 the concentration still continues as strong in suburban areas (Note 5).

By age groups (0–14, 15–64, 65– years) the population development is not equal. The largest

age group (15–64 years) consists 70 % of total population of the five largest spatial units. The concentration of this working age group has reached the maximum values in 1985–90 and turned to decelerating concentration stage. The Roxy-index value is declining.

The age group (0–14 years) is dependable on the age group (15–64 years). The Roxy-index shows a strong concentration which is accelerating specially in 1990–95. The cyclic pattern of 1975–95 is not very clear which may be explained by different development of concentration between the core cities and the peripheral areas of spatial units. It seems that the concentration is strong in suburban areas and weaker in cores of FURs (Note 5).

The concentration pattern of the age group (65 years or over) is still different from that of the previous age groups. The development of oldest age group shows decelerating deconcentration. The deconcentration happens in all periods. The cyclical pattern is unclear in 1975–80–85. During the period 1990–95 the deconcentration rate is declining.

The complementary system of the five largest spatial units consist 427 spatial units, – mainly rural municipalities. Their population is 66 % of total population of Finland. The largest city of this complementary system (rank 6–433) has about 100.000 people. The all population of this system is concentrating in a cyclical pattern (Figure 1, right hand side). During the periods 1975–80–85 the concentration of all population was decelerating and declin-

Figure 1. Roxy-index and its marginal values by age groups in the system of the five largest spatial units and its complementary system.

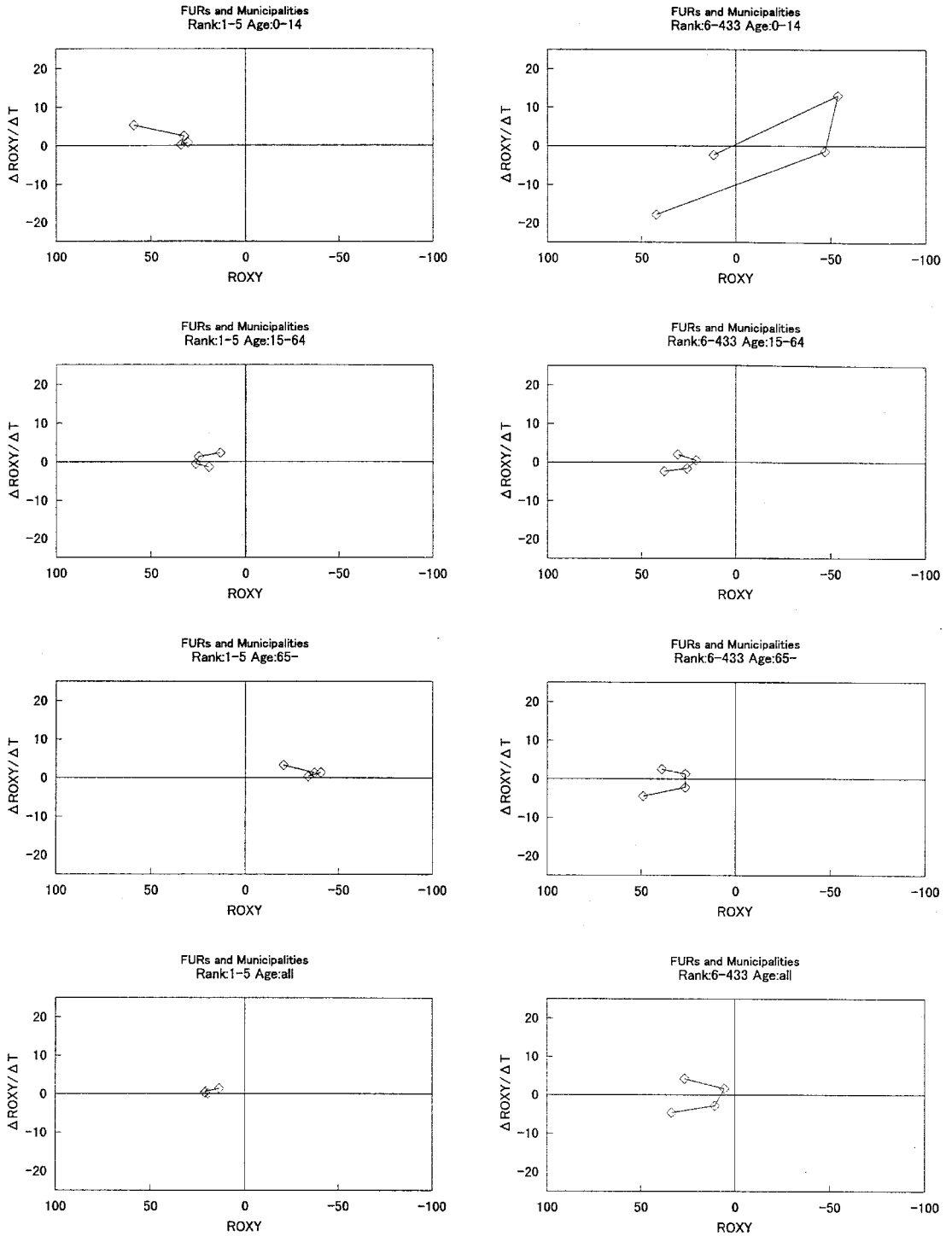

Figure 2. Roxy-index and its marginal values by age groups in the system of the ten largest spatial units and its complementary system.

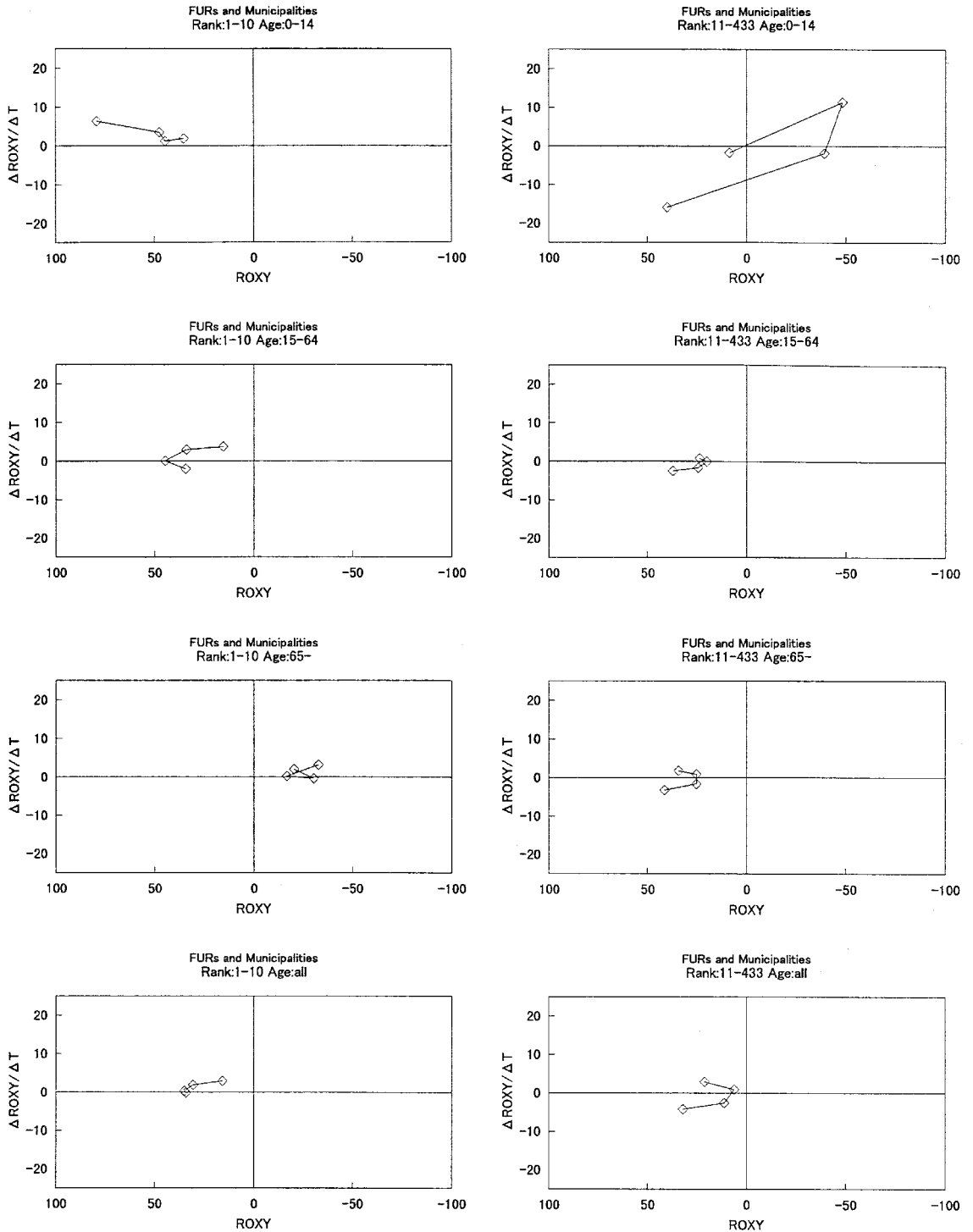

Figure 3. Roxy-index and its marginal values by age groups in the system of the twenty largest spatial units and its complementary system.

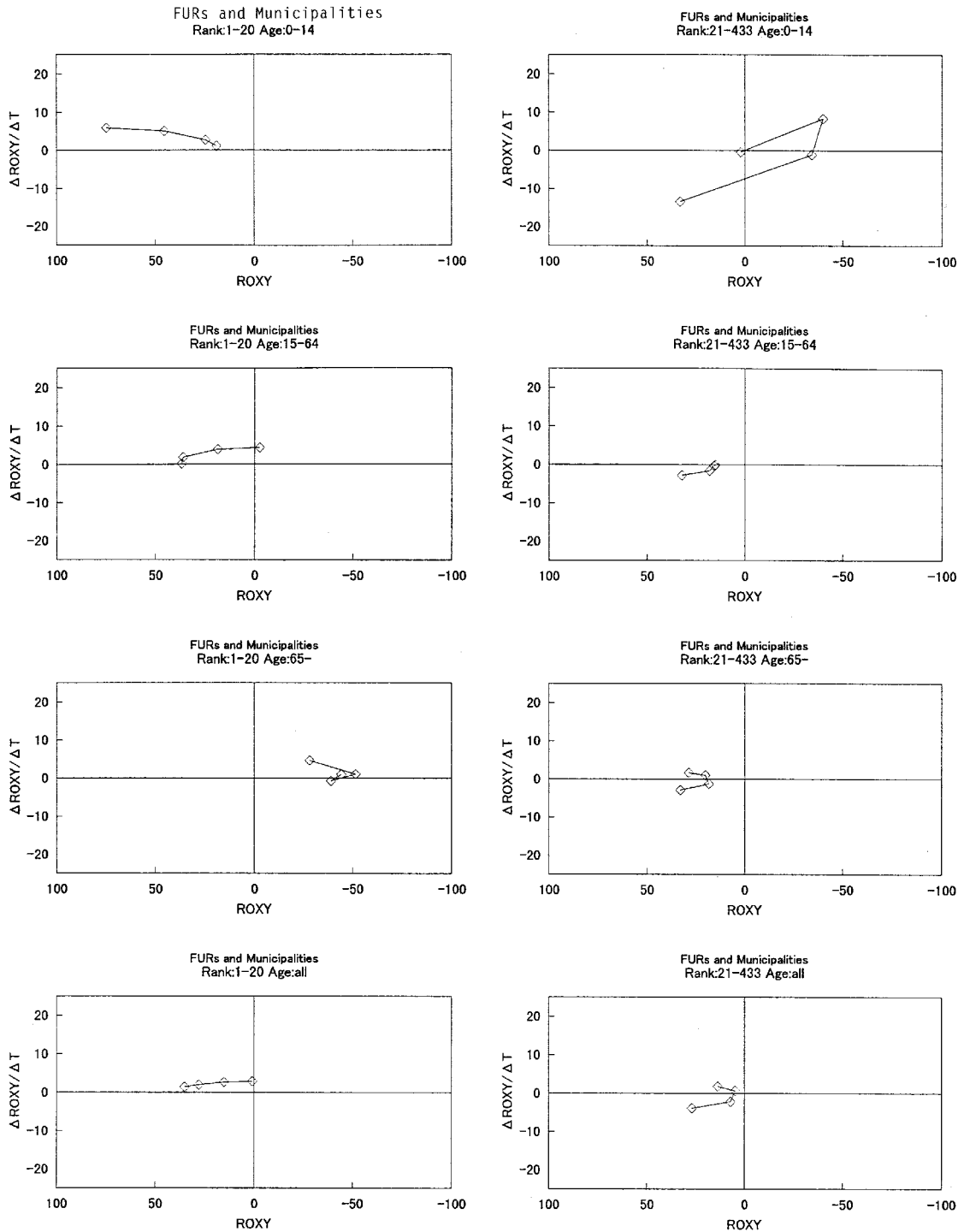
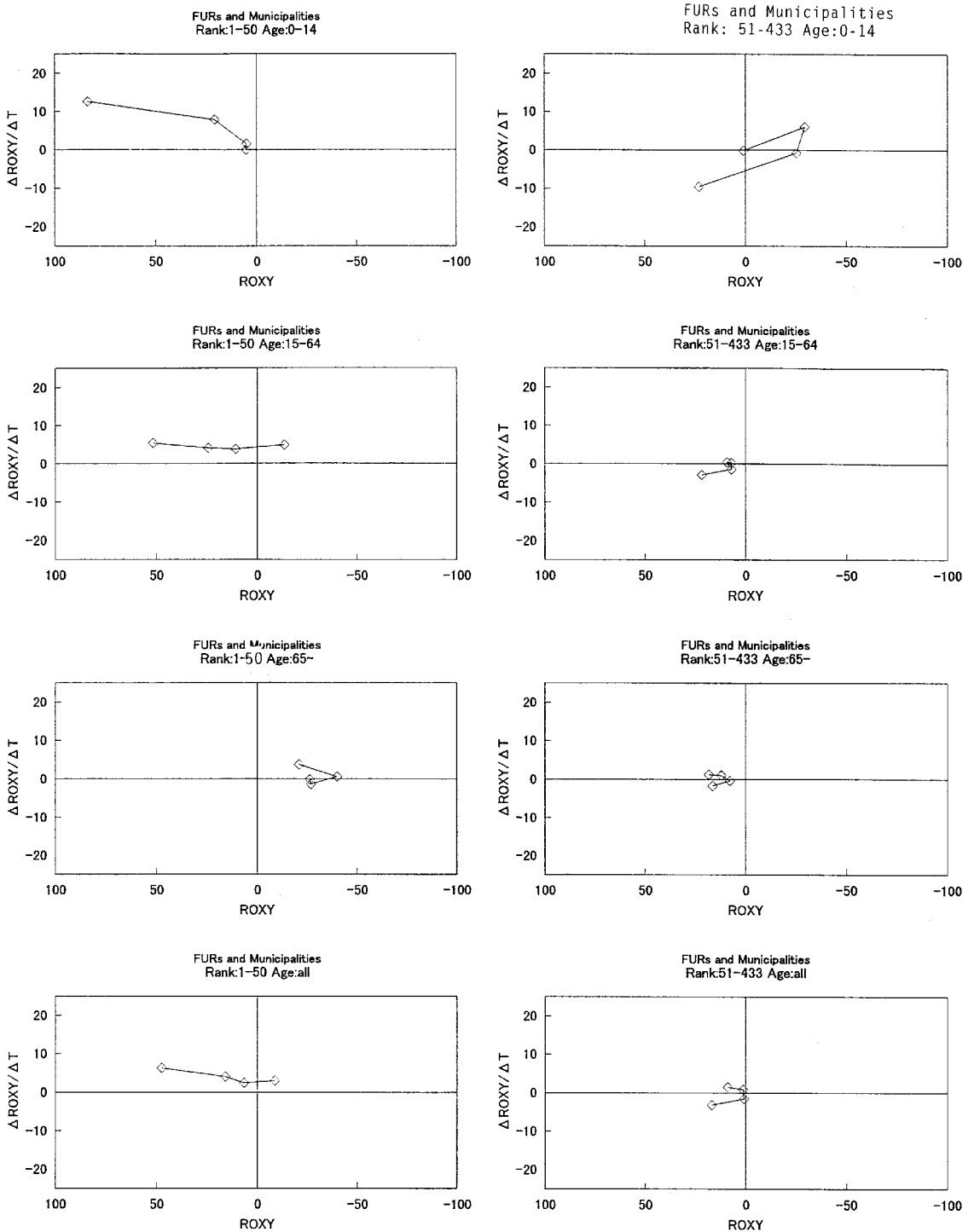

Figure 4. Roxy-index and its marginal values by age groups in the system of the fifty largest spatial units and its complementary system.

ing but turned to accelerating and increasing in 1985–90–95. The spatial cycle may happen altogether within the positive values of Roxy-index while the marginal Roxy-values change the sign.

When the complementary spatial units are investigated by age groups it appears that all age groups are following same cyclical stages. It naturally strengthens the cyclical pattern of all population. The youngest age group has the strongest cyclical pattern. The bottom of the cycle happened in the negative values of Roxy-index during 1980–85–90 and the cycle is probably reaching the peak after 1990–95 -period.

When the population development of the system of five largest spatial units are compared with that of their complementary system some profound differences appear.

The most different pattern is among old people. The old people are deconcentrating in the system of large spatial units. They are concentrating, cyclically, in the complementary system of the five largest spatial units.

3.3. System of the ten largest spatial units and its complementary system

The total population in the system of ten largest spatial units is 2.132.000 people. The range of population is from 1.041.000 (Helsinki FUR) to 56.000 (Kotka). The development of all population of ten largest spatial units shows concentration which is turning from accelerating concentration to decelerating concentration and probably already

achieved the peak of the spatial cycle (Figure 2, left hand side).

The population of dominant age group (15–64 years) has already passed its peak value of concentration and since 1990–95 has been decelerating. The youngest age group (0–14 years) is still accelerating in its concentration in ten largest spatial units (Note 3). The oldest age group (65 years or over) shows unclear cyclical pattern but is clearly deconcentrating. The changes of marginal values of Roxy-index are very small in the old age group during the inspection time 1975–95.

In the complementary system (rank 11–433) of ten largest spatial units (rank 1–10) there are similar development pattern than in the system of rank 6–433 (Figure 2, right hand side). The most general difference is that the population development in the complementary system (rank 11–433) is in less advanced stage of cycle compared to that in the complementary system (rank 6–433). The population in each age group has passed the same cyclical stage about the same time and the whole cycle happens within positive values of Roxy-index while marginal values of index change the sign from negative to positive.

3.4. The system of twenty largest spatial units and its complementary system

The total population of the system of twenty largest spatial units (rank 1–20) is 2.547.000 people and its complementary system (rank 21–433) has 2.570.000 people.

When the number of spatial units has increased in the system of large cities to twenty the cyclical pattern of development appears furthermore to be in less advanced cyclical phase (Figure 3, left hand side). In this case of twenty largest spatial units (the population range from 1.040.000 to 34.000) the all population has in 1975–80 entered to concentration stage and is accelerating furthermore. The fastest growing spatial units are not the largest ones. The system of the twenty largest spatial units may reach the peak value of concentration soon after 1995 which is not recorded in the data.

From the age groups only the group (15–64 years) has already reached the concentration peak. The youngest group (0–14 years) still shows strong accelerating concentration (Note 3). Among the aged people the deconcentration appears declining. The development pattern of aged population is similar to that in the system of five largest spatial units.

The complementary system of twenty largest spatial units is very similar in its population development to the complementary system of ten largest spatial units (Figure 3, right hand side). Some small differences can be noticed: the complementary system (rank 21–433) is in less advanced cyclical phase than system (rank 11–433).

The comparison of two systems reveals that in the age groups (0–14 years) the developments seem still to have separate development patterns, the age groups (15–64 years) still are substitutes and in the oldest age groups patterns are

different by systems and in addition in the system of twenty largest spatial units this age group (65 years or over) shows expanding spiral pattern.

3.5. The system of the fifty largest spatial units and its complementary system

The fifty largest spatial units have 3.210.000 people and the population range from 1.040.000 to 15.000 people. In 1975–80 the development of all population in this system of the fifty largest spatial units was in the decelerating deconcentration stage which since then has been increasingly concentrating and accelerating furthermore (Figure 4, left hand side). The concentration does not show any sign of declining over the period 1980–95.

The system (rank 1–50) shows increasingly accelerating concentration. The spatial cycle is in less advanced cyclic stage than previous one (rank 1–20), – similarly as that was in relation to its predecessor. The cyclic patterns in different age groups have developed similarly in 1990–95. When compared with the system of twenty largest spatial units (rank 1–20) the system of fifty largest spatial units is in still less advanced stage of spatial cycle, – it has entered later to accelerating concentration stage and is still growing at increasing rate whereas in the system (rank 1–20) the concentration already shows signs of achieving the peak values (specially in the age group of 15–64 years). That indicates the cities of size between 15.000–34.000 people are still growing fast.

The complementary system of fifty largest spatial units appears to be in less advanced cyclical stage compared with the system (rank 21–433), – all population of system rank (51–433) has just passed the bottom of cycle in concentration and turned to accelerating concentration (Figure 4, left hand side). All population cycle will probably happen within positive values of Roxy-index. When the number of spatial units in complementary systems gets smaller (rank 6–433, 11–433, 21–433, 51–433) the changes of Roxy-index are smaller indicating that the pattern of cycle becomes flatter indicating that people in rural areas like to stay where they are.

When the system (rank 1–50) and the system (rank 51–433) are compared the cyclical patterns by age groups are increasingly different. The patterns seem to be separate even in the age group (15–64 years), – in earlier comparisons the cyclical patterns of working age groups were like substitutes. All age groups have separate cyclical patterns. It refers to the fact that populations by age groups in two systems are developing rather independently but each still following separately more dominant national, spatial cyclical pattern.

4. Policy implications

The Roxy-index method reveals the urbanization tendencies of the system. Since the urbanization in Finland is a young process (Note 2) one of the most interesting results was the existence of spatial cycles and when the spatial cycles exist are those cycles strong

enough to have policy implications.

The policy considerations rest on the following conclusions:

- Roxy-index values and marginal Roxy-index values indicated the spatial cycles exist in Finnish population development,
- the concentration of Finnish population to large spatial units is prevalent phenomenon according to the Roxy-index analysis,
- the concentration to the largest spatial units happens through sub-urbanization, the concentration of the total population is counter-cyclical as to the economic cycle and the highest concentration values happen during economic recession periods 1975–80 and 1990–95 and the lowest concentration values during economic growth periods 1980–85–90,
- as an exception to the concentration is the cyclical deconcentration of elderly people into other than the largest centers, or – the elderly population is clearly concentrating in complementary systems of the systems of large spatial units. Their highest concentration values exist during economic recession periods.
- the concentration of working age group (15–64 years) happens along the economical cycle in large spatial units (rank 1–5, 1–10) and is counter-cyclical in their complementary system. This development points out that during economic recession periods the employment opportunities are relatively scarce in the systems of the largest spatial units.

- prevalent concentration of Finnish population does not support the mosaic model.

Consequently, the policy implications can be classified into the two categories:

- economic growth policy including the aspects related to young and working age human capital and
- social welfare policy for the increasing elderly population.

In the growth policy the concentration seems to be inevitable. It means that the equality-weighted regional economic policy with subsidy system cannot compete with concentration forces i.e. agglomeration economies. The concentration is dominant phenomenon also in complementary systems. Purely in material terms the welfare of people can be increased by promoting the concentration specially in systems of large spatial units and also in their complementary systems. However, the concentration has spatial cyclic paths and by age groups the de-

velopment is different. The growth policy should include the needs of creating human capital as well as social infrastructure in the national urban system. The timing of big investment projects and policy measures is important. The concentration has severe consequences by depleting human resources of small spatial units in rural areas. Therefore the subsidy policy of national government must maintain the supply of basic services in those areas. The necessity to continue the subsidy policy of national government emphasizes the need of policy concerning whole national urban system. The transportation investment should be directed to both intraurban and interurban projects of large and medium size cities. It would mean a change compared to previous policy. Specifically, the Helsinki-FUR should have enough labor and material inputs also during economic booms to dampen its characteristic of being the inflation center of country at

the peak of economic activity. The preliminary results from Helsinki-Tampere corridor data reveal that the growth prospects are best in both ends of corridor.

In the welfare policy the concentration of elderly in the complementary systems to medium size cities, requires policy measures. The fastest growth of aged people in those cities happened during the recession periods 1975–1980, 1991–95. The growth cyclically diminished but still continued at fast rate also in 1985–90–95. In the complementary system of smaller than rank (21–433) the concentration has smaller values. This can be explained at least partly by regional age structure of population and by the movement of retired from the sparsely populated rural areas and communities to neighboring cities where the necessary services exist. The welfare policy also emphasizes the need and importance of policy concerning whole national urban system.

Notes

1. The Functional Urban Regions are delineated for six spatial units. Helsinki FUR: Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen, Kerava, Tuusula, Kirkkonummi, Järvenpää, Nurmijärvi. Tampere FUR: Tampere, Kangasala, Pirkkala, Ylöjärvi. Turku FUR: Turku, Kaarina, Lieto, Piiikkiö, Raisio. Pori FUR: Pori, Ulvila. Lahti FUR: Lahti, Nastola, Hollola. Jyväskylä FUR: Jyväskylä, Jyväskylä mlk. All calculations for this study are made by Noriyuki Hiraoka at the Mitsubishi Research Institute, Tokyo, Japan.
2. The first strong urbanization of Finnish population was observed just after 1870 when the industrialization started. Before that there had been no remarkable increase in the number of urban dwellers. (The Committee for International Coordination of National Research in Demography, CICRED 1974). The concentration of population which started in 1870 continued until the WW I accord-
- ing to the long-term Roxy-index study (Hirvonen-Hiraoka-Kawashima, 1999).
3. Since the population data consists the basic units of administrative system, several aggregations or sub-aggregations are possible. Besides the FURs another subset of data for Helsinki-Tampere corridor were formed. These two largest urban agglomerations have highway, railroad and airport connections. The city of Tampere can be considered as a distant sub-

urb of Helsinki in inter-urban model. For this reason the distance from Helsinki CBD to each municipality were included in data. In this Helsinki-Tampere sub-aggregation of data there are 21 municipalities which are either on the road or railway lines or in the defined corridor.

4. Definition of Roxy-index, period t:

$$R^t = (WAGR^t / SAGR^t - 1.0) \times S$$

$$= \left\{ \frac{\sum_{i=1}^n (d_i \times r_i^t)}{\sum_{i=1}^n d_i \times \sum_{i=1}^n r_i^t} - 1.0 \right\} \times S$$

where

WAGR^t: Weighted Average of Annual Growth Ratios of Population

SAGR^t: Simple Average of Annual Growth Ratios of Population

S : Scaling Factor

r_i^t : Annual Growth Ratio in Spatial Unit i

d_i : Weighting Factor

n : Number of Spatial Units

5. In order to investigate the whether the population concentration exists in the core of FURs or in the suburb, the Roxy-index values were calculated also from the municipal data. It appeared that the concentration of population was different when the municipal data was used compared to the results of the spatial units data. While the concentration of population in the systems of large spatial units (rank 1–5, 1–10, 1–20, 1–50) were cyclically already

reaching the highest values, the concentration in the systems of large municipals was in less advanced cyclic stage and still accelerating and increasing. The results indicated that the concentration of population in the largest spatial units happens through sub-urbanization in large municipalities of ring-zone. In the complementary systems there were no corresponding differences in results because the data consists almost same municipalities.

References

Amin, A., Charles, D. R. & Howells, J. (1992), Corporate restructuring and cohesion in the New Europe. *Regional Studies* 26.

Andersen, H. T.; Halvorsen, K.; Hedegaard, L.; Jorgesen, J.; Lindstrom, B. & Veggeland, N. (1992), *Europaintegrationen och den nordiska regionalpolitiken – forstudie och forskningsprogram. Nordrefo 1992:3*, Copenhagen.

Begg I. (1992), The Spatial Impact of Completion of the EC Internal Market for Financial Services. *Regional Studies* 26.

Ethier, Wilfred (1995), *Modern International Economics*, 3rd ed. W. W. Norton & Co.

GREMI (1991), Development prospects of the Community's lagging regions and socio-economic consequences of the completion of the Internal Market; an approach in terms of local milieux and innovation networks. Final Report to the Commission of the European Communities, Milan.

Implications of Roxy-index values for study of dynamic spatial redistribution of population

A	B	C	D
Sign of Roxy-index value	Pattern of spatial redistribution of populatton among spatial units	State of changes in Roxy-index value	Speed of spatial redistribution process of population among spatial units
Positive	Concentration	Increasing Leveling-off Decreasing	Acclerating Constant Decelerating
Zero	Neutrality from both concentration and deconcentration (symmetric growth of decline)	Increasing Leveling-off Decreasing	Start of Acceler. Concentration Continuation of neutrality Start of Acceler. Deconcentration
Negative	Deconcentration	Increasing Leveling-off Decreasing	Decelerating Constant Accelerating

Hirvonen, Martti; Hiraoka, Noriyuki & Kawashima, Tats (1999), Long-Term Development of The Finnish Population: Application of the Roxy-Index Analytical Method. Gakushuin Economic Papers, vol. 36, 1999/2.

Illeris, S. (1993), Regional development in Western Europe: a Mosaic model. In Lundqvist L. and Persson, L.O. (eds): Visions and strategies in European Integration. A North European perspective. Springer-Verlag, Berlin.

Isard, Walter (1956), Location and Space Economy, MIT Press, Cambridge, Mass.

Mancha T. (1991), Spanish objective 1 regions in the context of the Single European Market. Paper presented in the 31st RSA European Congress, Lisbon, Portugal, August 27–30, 1991.

McCombie, J. S. L. & Thirlwall, A. P. (1994), Economic Growth and the Balance of Payments Constraint, St. Martins's Press, N.Y.

Official Statistics of Finland, Statistics Finland, Finland.

Steinle W. J. (1992), Regional Competitiveness and the Single Market. Regional Studies 26.

Tervo, H.; Niittykangas, H. & Nenonen, T. (1994), EL ja Suomen aluekehitys. Keski-Suomen taloudellinen tutkimuskeskus, Julkaisuja 128, Jyväskylä.

The Population of Finland. A World Population Year Monograph (1974). The Committee for International Coordination of National Research in Demography (CICRED), Central Statistical Office, Helsinki.

Siirtolaisuusinstituutin huomionosoituksia

Johtaja Olavi Koivukangas luovutti heinäkuussa 1999 Hibbingissä, Minnesotassa, Siirtolaisuusinstituutin 25-vuotisjuhlaveistoksen *Maailmalle lähtö* Robert Schmidille kiitokseksi tämän instituutille tekemistä palveluista.

Muuttoliikkeen kuva tarkentuu paikkatiedon avulla

Jarkko Kauppinen

Abstract

This article discusses the structure of migration in Finland in 1989–1994 by means of a GIS (Geographic Information System) with georeferenced data. The material consists of detailed georeferenced data generated by Statistics Finland based on 1 x 1 km grid cells defined by the coordinates of the Basic Map of Finland.

Two-thirds of the inhabited grid cells yielded no instances of migration at all, most of them being located in sparsely populated rural areas. Migration events as a whole are concentrated chiefly in densely populated built-up areas and grid cells of an urban character. The most pronounced flows occur between the most densely inhabited grid cells, although both regional and local differences are observable in this respect.

The economic recession of the early 1990's does not appear to have affected the directions of mi-

gratory flows when viewed on a national scale, but more detailed analysis of migration between communes reveals a predominance of moves from rural grid cells to urban ones in the boom year of 1989 but in the opposite direction in the recession year of 1992.

Johdanto

Muuttoliikettä on Suomessa tarkasteltu perinteisesti käyttäen alueyksikköinä lähinnä joko hallinnollisia tai toiminnallisia alueita, kuten kuntia, seutukuntia, maakuntia tai työssäkäyntialueita. Tällöin on keskitytty esimerkiksi paikkakunnalta toiselle suuntautuvien, pitkän matkan muuttojen tarkasteluun. Tämän lisäksi on jossakin määrin, etenkin 1980-luvulla, tutkittu myös kunnan sisäistä muuttoliikettä käyttämällä alueyksikkönä esimerkiksi kyliä (mm. Hakala 1970; Karjalainen 1989). Valtakunnan sisäisen muuttoliikkeen voimakkuudet, pääsuunnat ja rakenteelliset piirteet tunnetaan siten makrotasolla jo varsin hyvin. Tilastoaineiston kehittymisen myötä muuttoliikettä on kuitenkin mahdollisuus tarkastella aikaisempaa yksityiskohdaisemmin, kuten yhden neliökilometrin ruututasolla.

Tässä tutkimuksessa muuttoliikettä analysoitiin Suomessa vuosina 1989–1994 koordinaattipohjaisten paikkatietoaineistojen ja paikkatietojärjestelmän avulla. Tutkimuksen aineistona käytettiin Tilastokeskuksen tuottamaa paikkatietoaineistoa, jossa havaintoyksikkönä olivat 1 x 1 kilometrin kokoiset yhtenäiskoordinaattistoon sidotut ruudut. Käytetty ruutuaineisto oli tyypiltään rasterimuotoista paikkatietoa, jossa tiedot lähtö- ja tulomuutosta on tallennettu peruskarttalehden neliökilometrin suuruisen koordinaattiruutujen mukaan. Kyseessä on yksilötason aineisto, jossa havainnot on aggregoitu neliökilometrin tasolle. Käytetty aineisto oli laaja sisältäen tulo- ja lähtömuuttajien osalta 90 % otoksen kaikista maassamuuttotapauksista vuosilta 1989, 1992 ja 1994 eli yhteensä lähes 1.5 miljoonaa muuttotapausta.

Paikkatiedot maantieteellisessä tutkimuksessa

Neliökilometrin aluetasolla olevaa ruutuaineistoa on käytetty jo 1970-luvulta lähtien, etenkin Isonsa-Britanniassa. Pääpaino

FT Jarkko Kauppinen artikkeli perustuu hänen väitöskirjaansa "Muuttoliike Suomessa vuosina 1989–1994 koordinaattipohjaisten paikkatietojen perusteella", joka tarkastettiin Oulun yliopistossa 26.2.2000.

näissä tarkasteluissa on ollut väestön jakautumisen tarkastelussa (mm. Rhind 1975; Craig 1976), mutta myös erilaisten sosioekonomisten muuttajien välistä suhdetta on tarkasteltu tällä aluetasolla (Evans 1979). Suomessa ruutuaineistoa on käyttänyt mm. Kosonen (1978) tutkiessaan kaupunkialueen laajenemista Kuopiossa 500 x 500 metrin kokoisten ruutujen tarkkuudella. Samaa aluetasoa on sittemmin käyttänyt Halme (1999) tutkiessaan alue- ja yhdyskuntarakenteen muutosta suurimmilla kaupunkiseuduilla Suomessa. Lisäksi Halme tarkasteli kaupunkirakenteen kehitystä Oulun kaupungin alueella korttelitasolla. Vaattovaara (1998) on puolestaan hyödyntänyt 250 x 250 metrin kokoisia ruutuja tarkastellessaan paikkatiedon avulla pääkaupunkiseudun sosiaalista erilaistumista.

Ruutuaineistoa on käytetty myös muuttoliikkeen tarkastelussa. Esimerkiksi ruotsalainen Claesson (1969) on hyödyntänyt neliökilometrin aluetasolla olevaa tietoa tarkastellessaan kaupunkikeskuksiin suuntautuvaa tulomuuttoa. Suomessa Vainio (1981) on puolestaan käyttänyt muuttoliikettä käsittelevässä väitöskirjassaan yhtenä aineistona peruskartaston neliökilometrin ruutuihin perustuvaa aluejakoa, jossa ruutu jaettiin 16 osaan, jolloin kukin ruutu oli kooltaan 250 x 250 m. Näissä tutkimuksissa ei kuitenkaan ole tuolloin mainittu mitään paikkatiedosta tai paikkatietojärjestelmästä, vaikka niissä on käytetty hyväksi paikkaan sidottua tietoa. Näiden tutkimusten voidaan sanoa edustavan ns. manuaalista paikkatietojärjestelmää.

Muuttoliikkeen esiintyminen asutuissa ruuduissa

Tutkimuksen eräänä tavoitteena oli selvittää, *miten muuttoliike ilmenee ruututasolla aluerakenteen eri osissa*. Suomessa on noin 106 000 asuttua neliökilometrin kokoista ruutua. Yksityiskohtaisen paikkatietoaineiston avulla muuttoliikkeen tarkastelu voitiin kohdistaa niihin asuttuihin ruutuihin, joissa muuttoliikettä todella tapahtuu. Tulokset osoittivat selvästi, että muuttotapahtumat eivät ole jakautuneet tasaisesti asuttuihin ruutuihin. Muuttajia oli ainoastaan kolmasosassa asuttua aluetta ja nämä olivat pääasiassa tiheimmin asuttuja taajamoituneita ruutuja. Lähes kaksi kolmannesta asutuista ruuduista oli siten sellaisia, missä ei esiintynyt muuttoliikettä lainkaan tarkastelun kohteena olleina vuosina 1989, 1992 ja 1994. Nämä alueet olivat pääasiassa harvaan asuttuja ruutuja, joissa väestötiheys oli keskimäärin seitsemän asukasta neliökilometrillä, kun se koko maassa oli noin 48.

Muuttoliikkeen keskittymisestä kertoo myös se, että lähtömuuttoa tapahtuu suuremmassa määrässä ruutuja kuin tulomuuttoa. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että väestö keskittyy paikallisesti tarkasteltuna tiettyihin, tiheään asuttuihin ruutuihin.

Muuttoliikkeen suuntautuminen

Tutkimuksen toisena osatavoitteena oli analysoida, *mistä aluerakenteen osasta muuttoa tapah-*

tuu ja minne se suuntautuu. Tätä tarkasteltiin tutkimuksessa lähtö- ja tuloalueen väestömäärän mukaan. Ruudut nimettiin tällöin väestömäärän mukaan seuraavasti:

as./km²

1–5	syvä maaseutu
6–20	perusmaaseutu
21–100	vaihtumisvyöhyke
101–1100	omakoti- ja rivitalo-asutus
1001–	lähiöt ja kaupunkikeskustat

Kyseessä on subjektiivinen luokittelumenetelmä, joka perustuu Oulun yliopiston maantieteen laitoksella tehtyihin tutkimuksiin asutusrakenteen tyypittelystä Suomessa (mm. Rusanen *et al.* 1995a, 1995b, 1997; Räisänen *et al.* 1996).

Tulokset osoittivat, että lähtö- ja tuloalueen väestötiheyden mukaan tarkasteltuna muutot suuntautuivat 1980-luvun lopussa ja 1990-luvun alussa pääasiassa taajamoituneisiin ruutuihin. Tutkimuksessa havaittiin suurimpien muuttovirtojen keskittyneen kaupungistuneelle yhteiskunnalle ominaisesti tiheimmin asuttujen, lähiöiksi ja kaupunkikeskustoiksi tyypiteltyjen, ruutujen välille (taulukko 1). Olenaisena tekijänä tähän vaikuttaa se, että maan väestöstä hieman yli 80 % asuu taajamissa. Muuttoliikkeessä on kuitenkin havaittavissa eroja niin alueellisesti kuin paikallisestikin. Keskeisenä tekijänä alueen muuttoliikkeeseen vaikuttaa yhteiskunnan hierarkinen aluerakenne. Kunnat poikkeavat asutusrakenteeltaan huomattavasti toisistaan ja tämä näkyy myös muuttovirtojen suuntautumisessa.

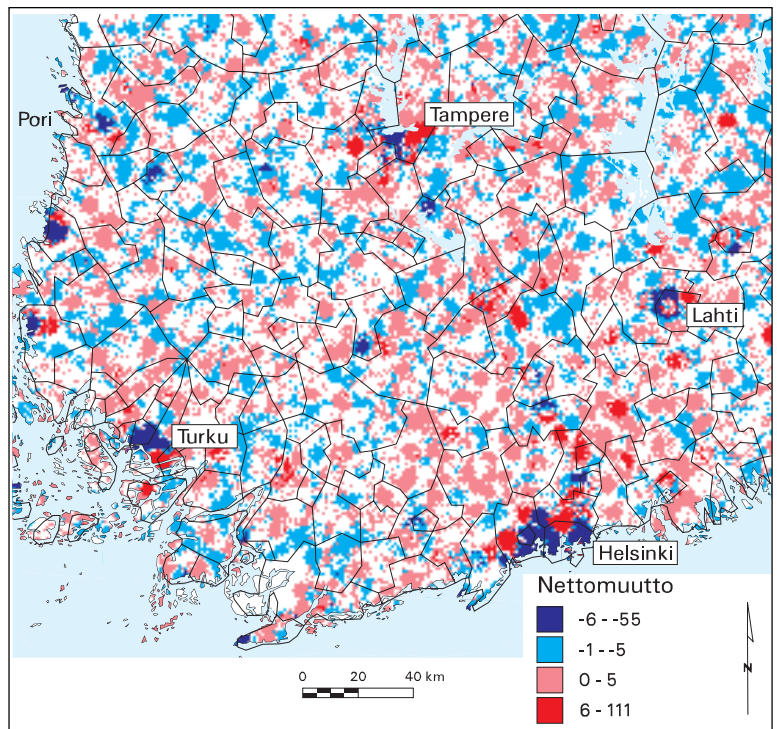
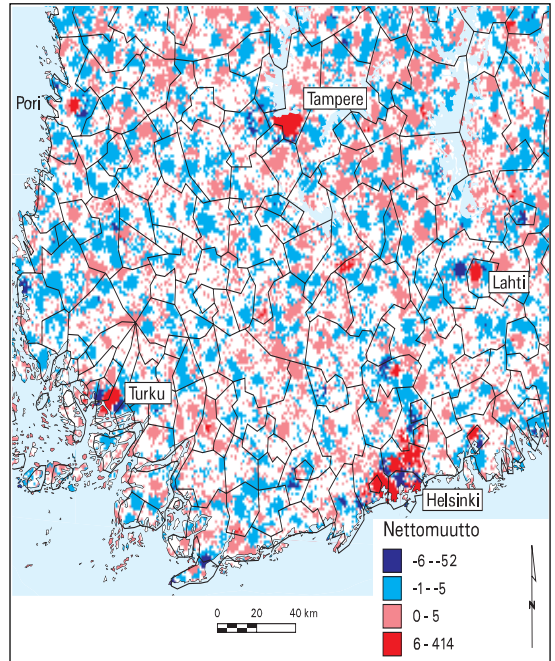
Taloudelliset suhdanteet ja muuttoliike

Kolmantena tutkimuskysymyksenä tuli se, mikä on 1990-luvun taloudellisen taantuman vaikutus muuttoliikkeeseen ja muuttovirtojen suuntautumiseen. Lukuisissa aikaisemmissa tutkimuksissa on todettu, että taloudelliset suhdanteet vaikuttavat muuttoliikkeen volyymiin siten, että nousukausina muuttajien määrä kasvaa ja laskukausina vähenee (mm. Lee 1966; Hietala 1981; Vainio 1981; Korki-asaari 1991; Stamböl *et al.* 1997). Tämä oli nähtävissä myös tässä tutkimuksessa 1990-luvun alun taloudellisen taantuman osalta. Taloudelliset suhdanteet heijastuivat muuttoliikkeeseen siten, että taloudellisen taantuman aikana 1990-luvun alussa kuntien välisten muuttojen osuus väheni, mutta kunnan sisäisten muuttojen osuus vastaavasti kasvoi. Muuttovirtojen suuntautumiseen taloudellisella taantumalla ei näyttänyt olevan vaikutusta koko maan mittakaavassa tarkasteltuna. Eroja muuttoliikkeen ilmenemisessä oli kuitenkin havaittavissa.

Taloudellisen nousukauden aikaan vuonna 1989 kaupunkien keskusta-alueet menettivät väestöä muuttoliikkeen myötä ja kasvua tapahtui lähinnä keskustan ulkopuolisilla alueilla (kuva 1). Voidaan puhua vastakaupungistumisesta kaupunkimaisessa ympäristössä, kaupunkihierarkian sisällä. Maaseudun kannalta tarkasteltuna kuntien välillä muutettiin tuolloin maaseutumaisista ruuduista tiheään asuttuihin urbaanisoituneisiin ruutuihin.

Taloudellisen taantuman aikaan vuonna 1992 kuntien väli-

Kuva 1. Netto-muutto Etelä- ja Lounais-Suomessa vuonna 1989 käyttäen tasoitusmenetelmää (focalmean) 3 x 3 km:n alueelta jokaiselle ruudulle. (Aineisto: Tilastokeskus; kartta: Oulun yliopisto, maantieteen laitos 1998)

Kuva 2. Netto-muutto Etelä- ja Lounais-Suomessa vuonna 1994 käyttäen tasoitusmenetelmää (focalmean) 3 x 3 km:n alueelta jokaiselle ruudulle. (Aineisto: Tilastokeskus; kartta: Oulun yliopisto, maantieteen laitos 1998)

Taulukko 1. Muuttoliike lähtö- ja tuloalueen väestötiheyden mukaan Suomessa vuonna 1994 (Aineisto: Tilastokeskus). $\chi^2=92\,018,577$ ja p -arvo=0.001. Kultakin lähtöalueelta suuntautuva suurin muuttovirta on alleviivattu.

Lähtöalue (as./km ²)	1–5	6–20	21– 100	101– 1000	1001–	Yhteensä	
	%	%	%	%	%	N	%
1–5	10.8	8.0	9.3	40.3	31.6	5 822	100.0
6–20	2.8	16.3	10.8	36.9	33.3	19 948	100.0
21–100	1.7	6.4	21.6	35.6	34.7	35 354	100.0
101–1000	1.2	4.0	7.7	47.4	39.8	150 130	100.0
1001–	0.5	1.8	3.6	19.7	74.5	292 420	100.0
Yht.	5 132	17 131	32 246	150 966	298 199	503 674	100.0

sissä muutoissa oli puolestaan havaittavissa maaseutuhakuista muuttovirtaa eli urbanisointineista ruuduista hakeuduttiin maaseutumaisiin ruutuihin. Syväksi maaseuduksi tyypitellyt 1–5 asukaahan ruudut saivatkin muuttovoittoa tuolloin. Absoluuttisesti tarkasteltuna maaseudun sama muuttovoitto oli kuitenkin erittäin vähäistä ja alueellisesti tarkasteltuna rajautunut kohtuullisen lähelle keskusalueita. Ei voida siis puhua mistään ryntäyksestä maaseudulle.

Syvimmän taantumien jälkeen vuonna 1994 muuttoalueina korostuivat suurimpien kaupunkien keskukset ja vastaavasti muuttotappioalueina keskustien ympärillä olevat lähiöalueet (kuva 2). Paikkatietoaineiston avulla voitiin osoittaa, että vaikka tiheimmin asutut ruudut saivatkin muuttovoittoa, ne menettivät väestöä kunnan sisäisissä muutoissa harvemmin asutuille alueille. Muista kunnista tuleva muuttoliike oli kuitenkin niin suurta, että ruudut saivat selvästi muuttovoittoa. Nämä ruudut on tässä tutkimuksessa nimetty läpikulkupaikoiksi eli niihin muutetaan muista kunnista, asutaan

jonkin aikaa ja muutetaan myöhemmin muualle saman kunnan sisällä. Tällaisena alueena voidaan vuoden 1994 osalta mainita esimerkiksi Helsingissä Kallion alue.

Vaikka vuonna 1989 määrällisesti suurimmat muuttotappiot olivat keskusta-alueilla ja vuonna 1994 keskustan ympärillä olevilla lähiöalueilla, niin kunkin etäisyysvyöhykkeen väestömäärään suhteutettuna suurimmat muuttotappiot olivat kuitenkin kaikkein perifeerisimmillä maaseutualueilla molempina vuosina.

Johtopäätökset

Tutkimus on tuonut ensinnäkin uutta tietoa muuttoliikkeen rakenteesta maassamme 1980- ja 1990-lukujen taitteen osalta ja toiseksi paikkatiedon hyödyntämisestä muuttoliikkeen tarkastelussa. Tutkimuksessa käytetty yksityiskohtainen paikkatietoaineisto soveltuu hyvin muuttoliikkeen analysoimiseen. Sen avulla muuttoliikettä voidaan tarkastella monella tarkastelutasolla, kuten yksilö-, ruutu- ja kuntatasolla.

Tutkimus osoitti, että muuttoliikkeen kuva ei ole niin yksiselit-

teinen kuin mitä kunnittaiset tilastot kertovat. Tilastoista ei ole luettavissa kuntien sisäistä vaihtelua, mikä voi joissakin kunnissa olla hyvinkin suurta. Ruutu- ja kuntatason tuloksissa oli havaittavissa myös selviä eroja. Keskeisimpänä näistä voidaan mainita se, että muuttotappiokuntien lukumäärä kasvoi selvästi vuodesta 1989 vuoteen 1994, mutta neliökilometrin aluetasolla muuttotappioruutujen määrä pysyi ennallaan. Suomen kunnista kaksi kolmasosaa kärsi muuttotappiosta vuonna 1994, mutta ruututasolla muuttotappioruutuja oli noin puolet asutuista ruuduista.

Paikkatieto tarjoaa uusia mahdollisuuksia sekä muuttoliiketutkimuksen metodologiaan että itse substanssiin. Lisäksi muuttoliikettä koskeva paikkatieto tarjoaa myös käytännön hyötyä, etenkin paikallistason kunnallisten suunnittelijoiden ja päätöksentekijöiden tietotarpeeseen. Paikkatietoaineiston tuottamat yksityiskohdalliset tiedot ovat käyttökelpoisia mm. asuntotuotannon suunnittelussa, kaavoituksessa ja palvelujen kehittämisessä.

Why Karelian "fever"?

Alexis E. Pogorelskin

"The fever."

"It was the fever."

"The fever got them."

"They went because of the fever."

I have heard such phrases numerous times since 1993 when I began to study North American Finns who went to the Karelian region of the Soviet Union in the early 1930s. "Karelian fever," the term applied to their immigration, it would seem, is an apt one.

But the question arises, why a "fever"? Here my interviewees have been more ambiguous in their answers:

"It was the time."

"It was the recruiters."

"That Oscar Corgan [prominent recruiter to Karelia], I could listen to him all day."

Unfortunately, few of the survivors of Karelian fever either heard the actual recruitment speeches or if they did were often too young to understand them. Those whom I have interviewed were most often

the children of those who made the decision to leave for Karelia, taking their families with them. Yet it would seem that something in the message of the recruiters who traveled to Finnish communities in the U.S. and Canada beginning in 1931 contained ideas capable of triggering a social movement.

The first clue is that the recruitment to Karelia was conducted exclusively in Finnish communities. That is, the recruitment message was directed specifically at those of Finnish ethnicity. The other point to note: the logistics of recruitment were simple. The Finns, in contrast to the majority of other immigrant groups, remained isolated both linguistically and demographically through the 1920s. They could still be reached by the Finnish language. In a sense, the medium was the message. It was Finns who were wanted in Karelia. Advertisements appeared in North American Finnish newspapers inviting people to apply to join the work force there. Such advertisements coincided with the appearance of recruiters in the Finn halls of North America.

Until recently speculation on a cause for Karelian fever has centered on the Great Depression. The economic downturn in the early 1930s, it is alleged, motivated

Finnish-Americans to abandon an uncertain social system for one that promised both security and fairness. Supporting that explanation was the high instance of membership in the American Communist Party and other left wing organizations among the Finns. They were predisposed to condemn capitalism and to hold up the Soviet Union as an idealistic alternative.

Such a predisposition ran deep among many North American Finns. The children of Finnish radicals learned to read with textbooks that extolled Lenin and condemned capitalism. When older, those in Minnesota, for example, attended Young Pioneer Camp at a campsite on the Iron Range called Mesabe Park, owned and operated by so-called Red Finns. Small wonder, the argument runs, such people abandoned the U.S. and Canada for Karelia.

But would all those factors combine to create a "fever"? I would argue that they were necessary, but not sufficient. Far greater numbers went to Karelia than comprised the hard core Reds among Finnish-Americans. Moreover, those who went were far from destitute.

In fact, the real explanation for Karelian fever lies precisely in what made recruitment so easy: namely

Ph.D Alexis Pogorelskin, Chair, Department of History, University of Minnesota. She has taught Russian, Soviet, and post-Soviet history. Her areas of interest include "Karelian fever" and the life of L.B. Kamenev, a significant rival to Stalin.

the isolation and alienation of the Finnish-Americans themselves. Sinclair Lewis in his novel *Cass Timberlane* set in the fictional town of Grand Republic, Minnesota, a thinly disguised Duluth, reveals the heart of the matter. Finnish immigrants faced deep and pervasive discrimination. Judge Timberlane's friend Dr. Drover is described as hating "Jews, Poles, Finns, and people from the Balkans."¹ Another friend complains: "...Finns and Communists and Poles and Svenskas... never pay their rent and use the bannisters for fire wood."² The ethnic groups derided may change, but the Finns join the Poles as ubiquitous targets of prejudice. A character named Eino Roskinen is *Cass Timberlane's* rival for a woman considerably younger than he. As a Finn, Lewis explains, Roskinen was at the bottom of Minnesota's Scandinavian pecking order. Thirty years before the events of the novel, as its author probably well knew, a landmark legal case in Duluth had confirmed the Finns' status as Caucasians. For Finns in early twentieth century America, such status could not be taken for granted.

Karelian fever became a fever because the recruiters' message endowed their audiences with a status that American life had so far denied them. In Karelia, the Finns were wanted. In Karelia, they would be

first not last at the immigrants' table. In Karelia, they would acquire new found status precisely because they were Finns. The very act of recruiting in Finnish communities amounted to a kind of courtship among those formerly spurned.

Diverse sources confirm that national pride and identity lay at the heart of the recruitment message. In the memoir-novel *A Grave in Karelia*, a character recalls that the recruiters who came to the Finn halls had promised, "that the Soviet government had decided to make Karelia a totally Finnish speaking area."³ The regime therefore sought Finns to settle there.

Records of interrogations of Finnish-Americans in Karelia confirm that fictional account. One such interrogation conducted in 1935 with a Finnish-American named Niemi unveiled the ethnic message of the recruiters. Niemi was told that in going to Karelia, he and other Finnish-Americans would contribute to the rebirth of the Finnish nation. Karelia "has a great future and must be a homeland to the Finns."⁴ Such was the message, Niemi recounted, that enticed him to Karelia from the U.S.

North American Finns went to Karelia because they felt compelled to go. Few, in fact, went to escape the enforced poverty of the Great Depression. Finnish-Americans had to pay their way. Some

Canadian lumberjacks had their tickets provided, but for the most an element of prosperity was incumbent on those intending to book passage for Karelia. In addition, those recruited were encouraged to contribute their savings to the Karelian "machine fund." Large donations, they were told, facilitated the processing of documents needed to enter the Soviet Union.⁵

Finns donated willingly because ethnic pride and national identity lay at the heart of the invitation to Karelia. For some, the "fever" provided an opportunity to fulfill the socialist vision. But the recruitment message insisted that the Finns especially were chosen to fulfill that vision, no less than in the land of the *Kalevala*, a natural choice for the Finnish homeland.

Migration to Karelia also fulfilled another need for some Finns. Return to Finland would have been a defeat, tantamount to admitting failure in the new world. Karelia was the homeland where North American Finns could build anew and enjoy a status both the old country and the new one had denied them. Finnish identity mixed with immigrant frustration to create the "fever" of Karelian fever in the years of the Great Depression.

For more information please see the web site <http://www.d.umn.edu/hist/karelia/>.

Notes

1. Sinclair Lewis, *Cass Timberlane* (New York: Random House, 1946), p. 20.
2. *Ibid.*, p. 89.
3. Ernesti J. Komulainen, *A Grave in Karelia*, trans. Ritva Koivu (Ann Arbor, 1995), pp. 111–112.
4. Gosudarstvennyi arkhiv obshchestvenno-politicheskii dvizhenii i formirovaniia Karelii, f.3, op.5, k.207, d.277, l.42; interrogation of 4 Oct. 1935.
5. For discussion of such matters see I. P. Takala, "V Poiskakh

El'dorado. Severoamerikanskii Finny v dovoennoi Karelii," in *Voprosy Istorii Evropeiskovo Severa (Petrozavodsk: Izdatel'stvo Petrozavodskogo Universiteta, 1993)*, pp. 94–96.

Siirtolaisuusinstituutin tutkimustoiminnan painopisteet

Elli Heikkilä

Siirtolaisuusinstituutin seuraavan viisivuotiskauden, 2000–2004, tutkimuspoliittinen ohjelma käsittelee maastamuuton, maahanmuuton (mukaan lukien pakolaiset ja turvapaikanhakijat) ja maan sisäisen muuttoliikkeen sekä aluekehityksen. Maan sisäinen muutto on kiihtynyt 1990-luvun puolivälin jälkeen ja ilmiö on aiheuttanut laajaa keskustelua alueiden kasautumis- ja keskittymiskehityksestä. Astuminen uudelle vuosituohannelle tuo uusia kehitysilmioita, haasteita ja näkökulmia muuttoliiketutkimuksessa. Seuraavassa tuodaan esille eräitä keskeisiä painopisteitä, joihin tutkimus tulee kohdistumaan uudella kaudella.

Työvoiman kysyntä ja tarjonta eivät aina kohtaa toisiaan, jolloin seurauksena on muuttoliike. Usein lähdetään myös liikkeelle, vaikka uutta työpaikkaa ei ole tiedossa. Kaupungeista haetaan mahdollisuuksia työllistymiseen. Kokonaisuutena *työmarkkinoiden ja muuttoliikkeen kytkös* on edelleen tärkeä tutkimuskohde maassamuuttotutkimuksessa. Oleellista on myös selvittää, miten muuttotappioalueet voivat pitää inhimil-

liset voimavaransa ja osaamisensa omalla alueellaan sekä miten ne voivat houkuttaa tulomuuttajia ja esim. paluumuuttajia takaisin lähtöalueille. Näin alueille voi syntyä uutta yritystoimintaa ja se luo uutta vireyttä yleiselle aluekehitykselle. *Tulomuutto- ja paluumuuttotutkimus* sekä erityiskysymyksenä *ikääntyvien paluumuutto* on keskeinen teema.

Maahanmuuttajien tilanne työmarkkinoilla on erityislaatuinen. Heidän keskuudessaan työttömyys on korkeampi kuin kanta-väestöllä ja heidän asemansa työpaikalla ei useinkaan vastaa koulutusta. Eri maahanmuuttajaryhmien väliset erot ovat suuret. Nyt tutkitaan *maahanmuuttajan asemaa suomalaisilla työmarkkinoilla* ja myös sitä, miten maahanmuuttajien tietotaitoa voitaisiin hyödyntää. Suomessa 1.5.1999 voimaan astunut kotouttamislaki on uusi muoto vastata kasvavan maahanmuuttajaväestön tarpeisiin. Uuden ohjelmakauden aikana yksi tutkimusteema on *kotouttamislain vaikutusten selvittäminen*.

Suomalaisiin sotilapsiin kohdistuva tutkimus on tärkeä osa

suomalaista historiaa. Ilmiö on ollut valitettavan ajankohtainen muualla maailmassa, kuten mm. Balkanin sota Euroopassa osoitti. *Maahanmuuttajaoppilaat suomalaisissa kouluissa* on yhteiskunnallisesti tärkeä tutkimusaihe. Maamme koulut kohtaavat uuden tilanteen, kun oppilaitoksissa alkaa vähitellen olla suomalaislasten lisäksi maahanmuuttoperheiden lapsia.

Siirtolaisuusinstituutissa on tehty paljon tutkimuksia suomalaisten muutosta eri puolille maailmaa. *Suomen siirtolaisuuden historia* -hanke käsittelee laajalaisesti maastamuuttoa. *Tämän päivän amerikkansuomalaisuus (2. ja 3. sukupolvi)* on uusi tutkimuskohde, johon liittyen on tehty jo alustavia kyselyitä USA:n FinnFest-tapahtumissa. Nykyään Suomesta virtaa osaavaa työvoimaa, kuten sairaanhoitajia ja insinöörejä esimerkiksi Norjaan. *Tämän päivän muutto Norjaan* on yksi tutkimuskohteistamme. Siirtolaiset ja yleensä *ulkosuomalaiset* ovat myös *Suomen voimavara maailmalla*, jonka sisältöä ja merkitystä nykypäivän Suomelle on tärkeä tutkia.

The fishing village of Finn Slough, Vancouver, Canada

Eero Sorila

In the year 1892, Mr. Mikko Hihnala who had become known as Mike Jacobson, took a leave of absence from an Astoria coal mine, in the state of Washington and visited Canada for the first time. The lush green meadows of Lulu Island presented a favourable contrast against the black coal mines. Jacobson was saying to himself: "I have never seen anything like this and I want to raise my family here." Indeed he and several others did raise their families in this area of Lulu Island, and after a while, one of the main roads in that area was given the name of Finn Road, which is still in use today.

The initial task of this miner who became a fisherman, was to build a scowhouse near the end of No. 4 Road, which was to shelter his first fishing boat while the back-room under the same roof was used for living quarters. Practicality dictated the outcome, hence the lack of architectural design. Red cedar posts were used, on which the structure stood. Mud was packed tightly around the posts, to prevent air interaction with the wood. It is due to this ingenuity of mud sealing by the early pioneers like Jacobson, that the posts outlive the structure, to provide valuable information for historical archaeologists in locating human settlements. Now that Jacobson had his scowhouse and a fishing boat powered by one sail, life seemed promising in Canada.

Mike Jacobson was one of the

first to raise a family in the Finn Slough Community and by the 1930s he had four adult sons: Henry, Tom, Jack and Richard who were all commercial fishermen.

I met Henry Jacobson while doing research on Finn Slough at the University of British Columbia in 1984. Henry Jacobson had been a Richmond resident for 96 years when he passed away in his Finn Road home in 1990.

The entire Jacobson clan was endowed with diligence, bridging four generations of successful fishermen. Henry's father, Mike Jacobson, was one of the very first Finnish fishermen to fish the Fraser River before the turn of the century. Many immigrants from his native village Himanka, Finland joined Mike in Richmond and became fishermen. Thus the fishing village of Finn Slough located at No. 4 and Dyke Road, was born.

Without the Jacobsons, Richmond would not have Finn Road, nor some of the very best fishermen on the West Coast.

Jack Jacobson, the son of Mikko, remembers that his best one day catch was over 1,000 sockeye salmon. At the time, in 1939, the price was one dollar per fish. Considering the inflation factor, the earnings for that day would be about \$2,600 (1999 dollars). The largest fish he ever caught was a 200 lb. halibut, measuring seven feet in length, 32 inches in width and one foot in thickness.

The founder of Finn Slough, Mikko Hihnala (later Mike Jacobson, 1850–1930) was born in Lahdensuu, Himanka, Finland. His wife Eva Jacobson (nee Annanelli, 1864–1954) was born in Tomujoki, Himanka, Finland. – Copy photo: Eero Sorila.

Henry Jacobson started fishing with his father at age 12 and soon after continued independently. He lifted anchor at age 70, ending a fishing career of over half a century. At that time his diligence did not subside but rather it took new form. Henry would dedicate the next 26 years to gardening and farming his Finn Road acreage. His potato field, garden and home reflected the endeavours of a man who was diligent, efficient and orderly. (<http://www.angelfire.com/bc/finnslough/>)

The eldest son of Mike Jacobson, Henry was born in 1894 and lived in the Finn Slough area until his death at age 96. Regardless of the hard times in Finn Slough there was always time for a good laugh as expressed by Henry Jacobson after his 90th birthday. – *Photo: Eero Sorila.*

A proud Finn Slough family photographed in the 1920's. Henry Jacobson with his wife Lina and their three children, from left: Walter, Eva and Antti, who stands on his mother's lap. – *Copy photo: Eero Sorila.*

A blooming chokecherry tree in summer wind adorns the farmhouse in Finland, where Mikko Hihnala was born in 1850 and then left to America at age 20. This classic rural home could have accommodated about 12 scouhouses, the one room type where Mike Jacobson started raising his family in Finn Slough. The writer of this article had the opportunity of visiting the Himanka home which is still in excellent condition. – *Photo: Eero Sorila.*

Fishing is still connected with Finn Slough. The typical 1930's wooden fish boat Caballero is that of Antti Jacobson, a third generation Finn Slough fisherman, son of Henry Jacobson. – *Photo: Eero Sorila.*

The only “draw bridge” in Richmond. When a new bridge was needed between Gilmour Island and the North bank of Finn Slough, the Anglo British Fishing Company donated all the required lumber. The fishermen gave their skills and labour voluntarily for the common cause. When a fisherman wants to take his boat through the “draw bridge” he simply draws four planks out, takes his boat through, and replaces the planks. The bridge was so well constructed in the 1940's that it is still in use today. – *Photo: Jouni Korkiasaari.*

Finn Slough seen from the side of the Lulu Island. The house in front was built on a ferry and transported here from another place of Slough. – *Photo: Ron Ericson 1999.*

Finn Slough scouhouses are reminders of the past, the type of dwellings in which Mike Jacobson and many of his followers raised their families. – *Photo: Eero Sorila.*

Eero Sorila was born in Finland (1944) and immigrated to Canada with his family at the age of 12. He is a U.B.C. graduate in history and has combined his extensive world travel with photography and writing. His newspaper and magazine articles have been published in English, French, Japanese, Romanian and the Finnish languages. – *Photo: Jouni Korkiasaari.*

Siirtolaisuus-Migration -lehden toimitukselle: Rotu-käsitteestä

Ismo Söderling esitteli Siirtolaisuus-Migration n:o 4:ssä Magdalena Jaakkolan kirjan ”Maahanmuutto ja etniset asenteet”. Siinä oli myös pieni keskustelu rotu-käsitteestä, joka hämmensi mieltäni. Hän toteaa tutkijoiden olevan yksimielisiä siitä, että biologisesti tarkasteltuna ei ole olemassa rotuja; meidän kaikkien perimä kumpuaa samasta geenilähteestä. Ismo Söderling tekee seuraavan johtopäätöksen: ”Asia voitai-

siin kuitata sanomalla, että ei ole olemassa eri rotuja”.

Voin ilman muuta hyvin ”ostaa väittämän”, mutta miten ajatus sopii tämän päivän yleiseen käytössä olevaan sanan rasismi. Sehän tarkoittaa suomeksi rotusortoa. Ymmärrän, että kyseessä on erilaisuuden sortaminen, mutta pitäisikö siis rasismi-sanakin korvata jollakin muulla sanalla? Vai voiko sitä edelleenkin käyttää työnimenä kaikelle sille, jota arkielä-

mässä kutsutaan rotusorrokiksi?

Olen tietysti lukenut useampaan kertaan toteamuksen ja sana ”biologisesti” on avainsana tässä yhteydessä. En ole perillä, kuinka paljon tällaista keskustelua on tutkijoiden parissa käyty ja miten tässä kohdataan asianomainen ongelma. Mitä tarjotaan vaihtoehdoksi?

*Matti J. Korhonen
Skarpnäck, Ruotsi*

Rotuoppia ikä kaikki

Kiitokset Matti J. Korhoselle haastavasta ja mielenkiintoisesta kommentista. Jo ruotsalainen valistusfilosofi Carl von Linné jaotteli kasvien ohella myös ihmisiä. Ihmisten kohdalla hän päätyi neljään pääluokkaan eli keltaisiin, mustiin, ruskeisiin ja valkoisiin ihmisiin. Ei liene yllätys, että hän luonnehti eurooppalaiset (valkoiset) aloitekykyisiksi ja afrikkalaiset (mustat) taas laiskoiksi. Eri tutkijat ovat päätyneet – luokitusperusteesta riippuen, 3:sta 60:een erilaiseen ihmisrotuun. Hyvin tunnemme Natsi-Saksan rotuopin. Har-

vempi tietää, että samalla alalla ovat kunnostautuneet 1900-luvulla niin yhdysvaltalaiset, ruotsalaiset kuin suomalaisetkin: kullakin maalla on jonkinsorttinen tarve kehittää omalla alueellaan asuville yhteisiä, muista erottavia piirteitä. Yleensä nämä piirteet tekevät kohteestaan paremman kuin naapuristaan.

Totesin viime marraskuussa ilmestyneessä julkaisussani (’Perheitä meiltä ja muualta’), että biologisesti tarkasteltuna ei ole olemassa rotuja. Julkaisusta löytyy aiheesta enemmänkin tietoa, joten tar-

kastelen asiaa suppeasti. Kaikista populaatioista löytyy samat geenit, toki niiden esiintymistiheydet vaihtelevat. Populaatioiden sisällä yksilöiden geneettiset erot voivat olla suuret, mutta populaatiot eivät poikkea geneettisesti toisistaan. Geneettisesti ei ihmisiä siis voida ryhmitellä eri rotuihin. Jos lääkäriille viedään verinäyte, hän ei pysty siitä analysoimaan, minkä ’värisen’ ihmisen veri on kyseessä. Myöskään lääkärit eivät voi geenitestillä kertoa etukäteen odotavalle äidille, minkä värisen lapsen hän saa.

Englanninkielen sanasta *race* (rotu) johtuu sana *racism* (rasismi). Onhan noita muitakin termejä, mm. ksenofobia (muukalaisviha), syrjintä ja etnosentrismi. Rasismi lähtee siitä, että ihmisten ulkoisista tunnusmerkeistä (esim. ihon väristä) vedetään johtopäätöksiä esimerkiksi hänen henkisistä ominaisuuksistaan. Luonnontieteilijät ovat yksimielisiä siitä, että ihmisen henkiset ominaisuudet eivät ole yhteydessä hänen perimäänsä. Eli kuten genetiikan tunnustettu perusteos *'The History and Geography of Human Genes'* (Cavalli-Sforza, Menozzi and Piazza 1994, 19–20) toteaa,

ei ole olemassa minkäänlaisia perustaa sille, että toiset väestöryhmät (populaatiot) olisivat geneettisesti parempia kuin toiset.

Se, että ihmiset ovat erinäköisiä ja -kokoisia, perustuu paljolti ilmastoon, seksuaalisen parinvalinnan ja ympäristön aiheuttamiin tekijöihin. Ihmislaji on sellaisenaan vielä niin nuori (muutama sata-tuhatta vuotta), että eri alueilla asuvien perimä ei ole vielä eriytynyt. Niinpä kaikki ihmiset ovat periaatteessa lisääntymiskykyisiä keskenään – edellyttäen että ovat eri sukupuolta.

Matti J. Korhonen kysyy, voidaanko sitten käyttää ter-

mejä rotu, rasismi, rotusorto. Mikä ettei, käyttävähän niitä lainsäätäjätkin. Vaikka ei ole olemassa eri rotuja (vrt. edellä), toki voidaan toisten alistamista kuvata jollakin, tässä tapauksessa esimerkiksi rotusorron käsitteellä. Jos erotteilu ilmenee lievempänä, käytettäköön muukalaisvihan tms. käsitettä. Sama koskee myös rasismi-sanaa. Vaikka rotukäsitteelle ei siis ole tieteellistä perustaa, niin sitähan *rasisti* ei usko tai tiedä.

Ismo Söderling
Väestöliitto
Väestöntutkimuslaitos
Helsinki

Ohjeita Siirtolaisuus-Migration -lehden kirjoittajille

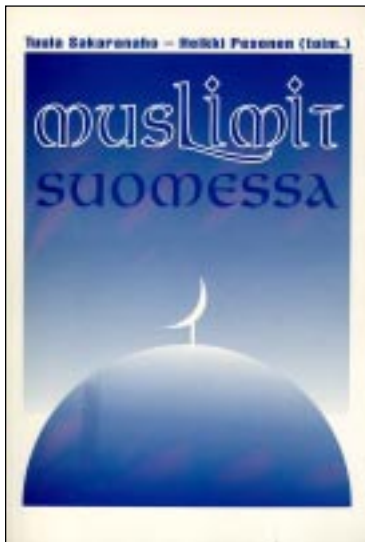
Siirtolaisuus-Migration on monikielinen lehti, joka julkaisee siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon liittyviä tieteellisiä ja populäärejä kirjoituksia. Otamme vastaan myös kirja-arvosteluja, katsauksia ja kommentteja, jotka liittyvät siirtolaisuuteen ja maassamuuttoon tai niiden tutkimukseen.

Käsitteilyyn merkitään nimi, osoite, oppiarvo, virka-asema ja toimipaikka tai muu selvitys kirjoituksen synnyn taustasta. Toivomme myös passikuvatyypistä kuvaa kirjoittajasta. Artikkelin suositeltava maksimipituus on 10 liuskaa. Toivomme saavamme artikkelin sähköpostin liitteenä tai levykkeellä (PC-yhteensopiva), sekä paperilla. Englannin- tai suomenkielistä tiivistelmää varten tarvitaan noin 100 sanan teksti. Kuviot ja

taulukot pyydämme myös erilliselle paperille piirrettyinä.

Lähdeviitteet sijoitetaan kirjoitukseen siten, että ensin on kirjoittajan sukunimi, sitten lähteen painovuosi ja viittauksen sivunumerot (esim. Korkiasaari 1989, 14–17). Lähdeluettelo liitetään loppuun otsikolla "Kirjallisuus" aakkosjärjestyksessä ilmoittaen kirjoittajan sukunimi, etunimi, teoksen nimi, julkaisija, painopaikka ja -vuosi (esim. Korkiasaari, Jouni: Suomalaiset maailmalla. Siirtolaisuusinstituutti. Turku 1989). Lehtiartikkeleista ja muihin julkaisuihin sisältyvistä lähteistä ilmoitetaan myös julkaisun nimi, vuosikerta, ilmestymisvuosi, lehden numero ja artikkelin sivunumerot.

Kirjat

Tuula Sakaranaho ja Heikki Pesonen toim.: Muslimit Suomessa. Yliopistopaino, Helsinki 1999, 238 s.

”Minareetista kuuluu ääni tuo...” laulettiin 1950-luvun Suomi-hitissä ”Sulamith”. Tuolloin islamilainen maailma koettiin etäisen eksoottisena haaremeihin, keitaisiin ja karavaaneihin liittyvänä kaukokaipuuviihteenä. Tilanne on muuttunut moskeijoiden saavutettua pohjolan yöt.

Kirjassa ”Muslimit Suomessa” keskitytään esimerkkeinä muutama islamilaisuuden erityistapaukseen ja muslimien elämäntapoihin sekä yleisellä tasolla median suomalaisissa herättämiin mielikuviin muslimeista. Muslimit Suomessa ovat varsinainen Baabelin kielten sekoitus. Toki islam yhdistää, mutta uskon sisällä on

eri suuntauksia, joihin sekoittuvat kansallisuuserot. Jos ajatellaan maailman kymmeniä miljoonia luterilaisia, niin näistä ei saisi kirveelläkään aikaiseksi vastaavanlaista kirjaa. ”Muslimit Suomessa” kuvaakin sitä valtavaa kulttuuris-taloudellis-poliittista spektriä, joka islamin uskon piiriin kuuluviin ihmisiin liittyy eräässä maassa.

Harvat suomalaiset ilmoittavat islaminuskon pelkojensa syyksi. Asennetutkimuksista havaitaan, että pikemminkin vieraat tavat ja tottumukset aiheuttavat kummeksumista ja syrjintää. Esimerkiksi kirjaa lukiessa tietyt somalialaisten ei-uskonnolliset parantamismenetelmät kuten kauterisaatio (kuumalla raudalla polttaminen) ja perinteinen kirurgia hyppäävät silmille, koska niitä ei sen kummemmin selitetä. Toisaalta kirjassa annostellaan hyvin juhla-ajat, muslimien hyväksymät ruoka- ja lääkeaineet ja valaistaan pohjoisafrikkalaisten miesten avioitumisriittejä.

Antero Leitzinger heittää ilmaan mielenkiintoisen ajatuksen; voisivatko tataarien kokemukset akkulturaatiosta auttaa Suomen uusmuslimeja kotoutumisessa. Leitzingerin artikkeli antaakin jo vastauksen rivien välissä: ulkoisesti suomalaisten näköiset tataarit ovat utteralla yrittämisellä, itsestään suurta melua pitämättä saavuttaneet suomalaisten hyväksynnän. Siksi toisekseen tataareja on ollut Suomessa verraten vähän. Mediakaan ei ole juuri kohdellut heitä kaltoin. Jos ulkonäköä ei koeta haittatekijäksi, ja media ottaa maltillisen linjan, ei muslimi-

maahanmuuttajien kotoutumiselle liene esteitä.

Tommi Sarlinin artikkelissa todetaan, että uskonnon merkitystä ei tule korostaa liikaa uutisoinnissa. Sen tulisi olla vain yksi tekijä muiden joukossa. Toisaalta uskonto vaikuttaa muslimien jokapäiväiseen elämään huomattavasti enemmän kuin mihin sekularisoituneet suomalaiset ovat tottuneet, ja tästä johtuvat kulttuuritörmäykset askarruttavat mediasakin.

Suomalaiset voivat kokea todellisilta tuntuvia uhkia muslimien taholta. M’ammed Sabourin mielestä tämä johtuu siitä, että esimerkiksi arabit ilmaisevat oman erilaisuutensa poleemisesti kritisoimalla suomalaisuutta. Vietnamilaiset taas uurastavat perheoloissa vahvistaen omaa identiteettiään. Vaikuttaisi siis siltä, että maahanmuuttajien olisi syytä pitäytyä omissa oloissaan Suomessa, niin heidät hyväksyttäisiin helpommin yhteiskuntaan.

Kirja ei pieniä puikahduksia lukuun ottamatta kerro, miten muut muslimit kuin tataarit toteuttavat uskontoaan Suomessa – monasti kun on huomattu, että kaikki muslimiryhmät eivät toteuta islamin oppeja viimeisen päälle hartaasti.

Suomalaisten antipatioille voisi antaa huutia pieni visiointi tulevaisuuden Suomesta vertailukohteena jokin toinen maa, koska maamme yhteiskunnallis-kulttuurista valloitusta pelättäneen eniten.

Timo Jaakkola

Aarne I. Välikangas (1924–2000)

Aarne I. Välikangas

Helsingin entinen apulaiskaupunginjohtaja, VTM Aarne I. Välikangas kuoli 11.1.2000 Helsingissä. Hän edusti Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnassa Suomi-Amerikka Yhdistysten Liittoa vuosina 1989–2000 ja toimi valtuuskunnan varapuheenjohtajana vuodesta

1989 lähtien. Viimeksi hän hoiti luottamustehtäväänsä Siirtolaisuusinstituutin 25-vuotisjuhlassa marraskuussa 1999 jakaessaan instituutin huomioosoituksia. Siirtolaisuusinstituutti kunnioittaa pitkäaikaisen valtuuskunnan jäsenen muistoa.

Muuttoliikesymposiumi 23.–24.11.2000

Muuttoliikkeet vuosituhannen vaihtuessa – halutaanko niitä ohjata?

Siirtolaisuusinstituutti on vuodesta 1975 lähtien järjestänyt viiden vuoden välein Muuttoliikesymposiumin, jossa on keskitytty kunkin ajan muuttoliikkeisiin vaikuttaviin keskeisiin yhteiskunnallisiin ilmiöihin. 1970-luvulla tyhjentyneiden maaseutualueiden muuttotappiot alkoivat vähetä ja joidenkin kuntien kohdalla kehitys kääntyi jopa muuttovoittoiseksi. 1980-luvulle oli ominaista suurten kasvukeskusten välinen muuttoliike; palvelualojen voimakas kasvu ja kehittyminen suuntasivat muuttoa Etelä-Suomeen ja maakunnittaisiin aluekeskuksiin. 1990-luvulla tarkasteltiin yhdentyvän Euroopan asettamia haasteita.

Kuudes Muuttoliikesymposiumi järjestetään 23.–24.11.2000 kylpylähotelli Caribissa Turussa. Teemana on "Muuttoliik-

keet vuosituhannen vaihtuessa – halutaanko niitä ohjata". Työryhmätyöskentely toteutetaan 22.11. Työryhmät ovat:

1. Globalisoituva yritystoiminta, työmarkkinat ja maahanmuuttajat
2. Uuden vuosituhannen aluerakenne ja sen vaikutus muuttoliikkeeseen
3. Paikkatiedot muuttoliikkeen tarkastelussa
4. Labour markets, education and migration
5. Maaseutu ja sen aluekehitys vuosituhannen taitteessa.

Symposiumin osallistumismaksu on 500 markkaa, joka sisältää mm. materiaalin ja julkaisun.

Tarkempia tietoja symposiumista löytyy Siirtolaisuus-Migration -lehden numerosta 2 sekä myöhemmin myös kotisivuiltamme osoitteesta www.migrationinstitute.fi.

Apurahat

Apurahoja suomalaisen siirtolaisuustutkimuksen edistämiseen ja tukemiseen on haettava joko yhtenä tai useampana apurahana seuraavista rahastoista:

- **Kaarle Hjalmar Lehtisen** rahasto, 50 000 markkaa
- **Niilo ja Helen M. Alhon** rahasto, 50 000 markkaa

Lyhyessä, vapaamuotoisessa hakemuksessa on selostettava hanke, jonka toteuttamiseen apuraha aiotaan käyttää. Hakemukseen on liitettävä selvitys opinnoista, mahdollinen työ- tai matkasuunnitelma sekä selvitys vireillä olevista tai saaduista apurahoista.

Lisätietoja voi kysyä Siirtolaisuusinstituutista, puh. 02-2317 536.

Hakemukset pyydetään lähettämään **30.4. mennessä** osoitteeseen

Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3
20500 Turku

Siirtolaimuseon ja Siirtolaisuuden kulttuurikeskuksen

suunnittelijaksi Siirtolaisuusinstituutin Pohjanmaan aluekeskukseen Peräseinäjoelle on valittu **Pekka Hyvärinen** 1.2.2000 alkaen.

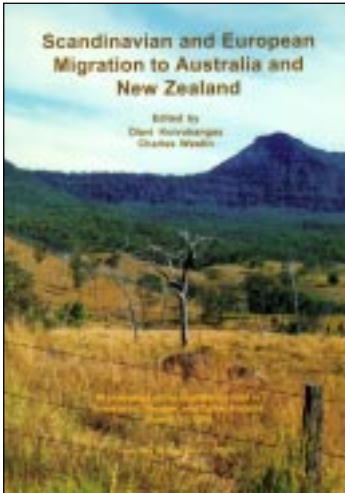
Hyvärinen on aiemmin ollut suunnittelemassa ja käynnistämässä useita kulttuuri- ja taidekeskuksia eri puolilla Suomea. Tunnustuksena työilleen

kulttuurimatkailun kehittäjänä Suomessa Pekka Hyvärinen sai Maailman Matkailujärjestön kunnia-palkinnon vuonna 1986. Nelimarkka Rahasto-Säätiön tutkijapalkinnon hän sai vuonna 1991, jolloin hänen johdolla järjestettiin alajärveläistaiteilijan 100-vuotisnäyttely.

Kiitos!

Kiitämme kaikkia ystäviä ja yhteistyötahoja saamistamme huomionosoituksista Siirtolaisuusinstituutin 25-vuotisjuhlan aikana.

Scandinavian and European migration to Australia and New Zealand

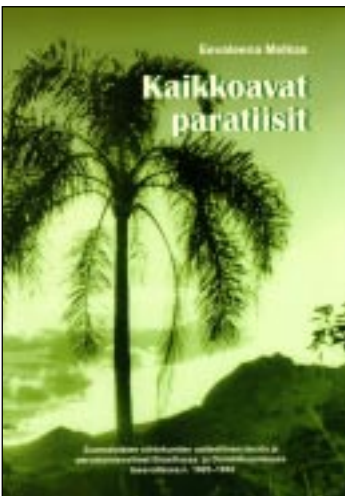
Siirtolaisuusinstituutti ja Tukholman yliopisto/CEIFO (Centre for Research in International Migration and Ethnic Affairs) järjestivät 9.–11.6.1998 yhteistyössä konferenssin **Scandinavian and European migration to Australia and New Zealand**.

Konferenssin teemoina olivat Australian ja Uuden-Seelannin skandinaavinen ja eurooppalainen siirto-

laisuus, pakkosiirtolaisuus, monikulttuurisuus ja sukuhistoriat. Osanottajat olivat Australiasta, Uudesta-Seelannista, USA:sta, Puolasta, Ruotsista ja Suomesta.

Konferenssin esitelmät on nyt koottu kirjaksi. Kirja on englanninkielinen ja siinä on 320 sivua.

Hinta 100,-
(+ postituskulut)

Kaikkoavat paratiisit

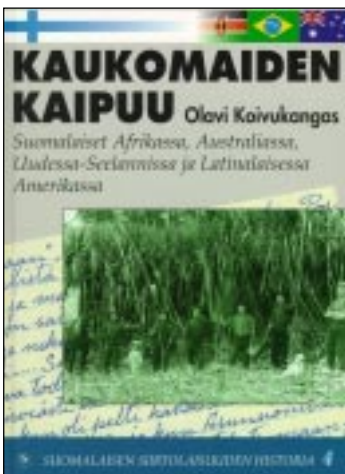
Suomalaiset ovat aikojen kuluessa perustaneet ihannesiirtokuntia eri puolille maailmaa. Brasiliaan ja Dominicaniseen tasavaltaan perustetut Fazenda Penedo ja Viljavakka ovat suomalaisten siirtolaisuushistorian erikoislaatuisimpia ilmiöitä.

Kaikkoavat paratiisit tarkastelee näiden siirtokuntien perustamiseen johtaneita aatteita ja selvittää, kuinka pohjoisen Suomen asukkaat päätyivät uuteen, kaukaiseen kotimaa-

hansa. Miten siirtokuntasuunnitelmia ryhdyttiin toteuttamaan käytännössä? Keitä Penedoon ja Viljavakkaan matkustaneet suomalaiset olivat ja millainen oli heidän arkipäivänsä? Kuinka suomalaisten paratiisahaaveet siirtokunnissa toteutuivat?

Kirjassa on 302 sivua.

Hinta 100,-
(+ postituskulut)

Kuusiosainen

Suomen siirtolaisuuden historia -kirjasarja

Siirtolaisuusinstituutissa on tekeillä kuusiosainen kirjasarja suomalaisten siirtolaisuudesta kautta aikain. Sarjassa ovat jo ilmestyneet Yhdysvaltojen ja Kanadan siirtolaisuutta käsittelevät **Suureen Länteen** ja **Suomalaisina Pohjois-Amerikassa** sekä suomalaisten muutttoa Afrikkaan, Australiaan, Uuteen-Seelantiin ja Latinalaiseen Amerikkaan käsittelevä **Kaukomaiden kaipuu**.

Historiasarjan seuraavissa osissa keskitytään suomalaisten Ruotsiin, Eurooppaan, Venäjälle ja Aasiaan suuntautuneeseen siirtolaisuuteen.

Sarjan kirjat ovat runsaasti kuvitettuja ja kovakantaisia.

Hinta 150,-/osa
(+ postituskulut)

Uutta tietoa maamme muuttoliikkeen rakenteesta

Jarkko Kauppinen:

Muuttoliike Suomessa vuosina 1989-1994 koordinaatti- pohjaisten paikka- tietojen perusteella

Kirjan hinta 100 mk

(+ postituskulut)

Muuttoliike on ollut keskeinen teema aluetieteellisessä tutkimuksessa etenkin maantieteen piirissä jo pitkään. Suomessa tarkastelu on tapahtunut pääasiassa kuntatasolla johtuen käytettävissä olevasta aineistosta.

Jarkko Kauppinen tutkimuksessa muuttoliikkeen tarkastelussa päästään aikai-

sempaa tarkemmalle aluetasolle, koska aineistossa havaintoyksikkönä ovat neliökilometrin kokoiset ruudut. Tutkimuksessa käytetään koordinaattipohjaista paikkatietoaineistoa ensimmäistä kertaa Suomessa muuttoliikkeen tarkastelussa tällä alueyksiköllä koko maan osalta.

Tilaukset: Siirtolaisuusinstituutti, Piispankatu 3, 20500 Turku, puh. 02-2317 536
fax: 02-2333 460, email: mirva.havukko@utu.fi, internet: www.migrationinstitute.fi